

# **Problematika řešení nejčastějších sebeobránných situací ve Zlíně**

The issue of addressing the most common self-defense situations in Zlin

Bc. Pavel Novák

---

Diplomová práce  
2011



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta aplikované informatiky

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta aplikované informatiky  
akademický rok: 2010/2011

## ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Pavel NOVÁK  
Osobní číslo: A09385  
Studijní program: N 3902 Inženýrská informatika  
Studijní obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management

Téma práce: Problematika řešení nejčastějších sebeobraných situací ve Zlíně

Zásady pro vypracování:

1. Seznámit s bezpečnostní situací města Zlína z hlediska sebeobraných situací občana.
2. Specifikovat nejčastější protiprávní jednání lidí ve Zlíně.
3. Analyzovat příčiny vzniku sebeobraných situací (dále jen SeSi) z hlediska cíle a faktorů.
4. Na základě analýzy navrhnout preventivní opatření a další způsoby řešení SeSi občanem.
5. Zpracovat metodickou pomůcku řešení specifikovaných sebeobraných situací.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. SDE-OR, I., YANILOV, E. Krav Maga. Umění čelit ozbrojenému útočníkovi. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2003.
2. HRAZDÍRA, I. a kol. Použití zbraně a zákon. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o. 2000.
3. ADAMS, J. a kol. Jak přežít v betonové džungli (Street Surfing). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex, 2001.
4. NOVOTNÝ, F. Právo na sebeobranu. Jak se smíme bránit? 1. vyd. Praha: Lexik Nexis CZ, 2006.
5. PENZEŠ, L. Občan a bezpečnost. Jak se bránit před zločinem. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o., 1996.
6. ZÁKON č. 40/2009 Sb.: Trestní zákoník.

Vedoucí diplomové práce:

**Ing. Zdeněk Malánik**

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

**25. února 2011**

Termín odevzdání diplomové práce:

**27. května 2011**

Ve Zlíně dne 25. února 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.  
*děkan*



doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.  
*ředitel ústavu*

## **ABSTRAKT**

Tato diplomová práce je zpracována jako metodická pomůcka k řešení specifikovaných sebeobránných situací. Seznamuje čtenáře se stávající bezpečnostní situací ve Zlíně z hlediska těchto situací. Specifikuje nejčastější sebeobránné situace. Analyzuje příčiny jejich vzniku z hlediska cíle útoku a z hlediska faktorů, které tuto situaci ovlivňují. Na základě této analýzy jsou navržena možná preventivní opatření a další možné způsoby řešení sebeobrany. Práce je doplněna o obrazový materiál zobrazující možný způsob řešení specifikovaných sebeobránných situací s doprovodným komentářem.

Klíčová slova: sebeobrana, obranný sprej, sebeobránná situace, protiprávní jednání

## **ABSTRACT**

This diploma thesis is processed as a methodological tool specific to address self-defense situation. It acquaints readers with the current security situation in Zlin in terms of these situations. Specify the most common self-defense situation. It analyzes the causes of their emergence in terms of objectives to be attacked and in terms of factors that affect this situation. Based on this analysis are proposed possible preventive measures and other possible ways of addressing self defense. The work is supplemented by images showing a possible way to deal with self-defense situations specified in an accompanying commentary.

Keywords: self-defense, defense spray, self-defense situation, unlawful act

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce panu Ing. Zdeňkovi Maláníkovi za odborné vedení, cenné rady, připomínky a čas věnovaným konzultacím, které mi poskytl během tvorby této práce. Zároveň bych chtěl poděkovat Petru Hlaváčovi a Ondřeji Kosičkovi za pomoc při vytváření fotodokumentace, mjr. Martinu Bednářovi a jeho pracovnímu týmu za poskytnutí statistických údajů a rodině.

**Prohlašuji, že**

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

**Prohlašuji,**

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....  
podpis diplomanta

**OBSAH**

<b>ÚVOD</b> .....	<b>8</b>
<b>I TEORETICKÁ ČÁST</b> .....	<b>9</b>
<b>1. NAŠE SPOLEČNOST, MY A SEBEOBRANA</b> .....	<b>10</b>
<b>2. PRÁVNÍ KVALIFIKACE SEBEOBRANY A OKOLNOSTI S NÍ SPOJENÉ</b> .....	<b>12</b>
2.1. PRÁVNÍ FORMULACE SEBEOBRANY.....	13
2.2. PŘÍČINY SEBEOBRANY .....	20
<b>3. ZLÍN – SOUČASNOST</b> .....	<b>24</b>
3.1. SOUČASNÁ SITUACE VE ZLÍNĚ .....	27
3.2. NEJČASTĚJŠÍ PROTIPRÁVNÍ JEDNÁNÍ A OKOLNOSTI JEJICH VZNIKU .....	31
3.3. PREVENCE VZNIKU OBRANNÉ SITUACE .....	42
<b>4. SEBEOBRANA ANEB JAK SE BRÁNIT</b> .....	<b>45</b>
4.1. PRAVIDLA SEBEOBRANY.....	45
4.2. TECHNIKY A PROSTŘEDKY SEBEOBRANY .....	47
<b>II PRAKTICKÁ ČÁST</b> .....	<b>53</b>
<b>5. METODICKÁ POMŮCKA K ŘEŠENÍ VYBRANÝCH PŘÍPADŮ</b> .....	<b>54</b>
5.1. POKUS ÚMYSLNÉHO UBLÍŽENÍ NA ZDRAVÍ .....	54
5.2. POKUS LOUPEŽE .....	62
<b>ZÁVĚR</b> .....	<b>73</b>
<b>ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ</b> .....	<b>74</b>
<b>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY</b> .....	<b>76</b>
<b>SEZNAM OBRÁZKŮ</b> .....	<b>78</b>
<b>SEZNAM GRAFŮ</b> .....	<b>80</b>
<b>SEZNAM PŘÍLOH</b> .....	<b>81</b>

## ÚVOD

Skoro každý den můžeme zaznamenat v televizi, v novinách nebo na internetu, že někdo okradl důchodce, zpronevěřil svěřené peníze, přepadl banku, hernu či kasino, bezdůvodně zbil návštěvníka klubu atd. A tak jsem si položil otázku. Když se toto děje v celé České republice, jaká je asi situace ve Zlíně? Proto jsem se v této práci zaměřil na problematiku nejčastějších sebeobránných situací ve Zlíně.

Práce je rozdělena na dvě části. Teoretickou a praktickou část. Teoretická část je věnována objasnění pojmu sebeobrana, její právní kvalifikace a důležitým bodům, které musí být naplněny. Se sebeobránnou mohou být spojeny i další okolnosti. Například zranění útočníka při naší sebeobraně nebo útočníka zadržíme. Věnuji se také protiprávnímu jednání, konkrétně přestupkům a trestným činům, jenž jsou příčinou vzniku sebeobránné situace. V druhé polovině jsem ze statistických údajů zpracoval několik názorných grafů, zachycujících stávající situaci ve Zlíně a zaměřil jsem se na jednání, která jsou příčinou vzniku nejčastějších sebeobránných situací. Závěr, teoretické části, je věnován způsobům, jak lze sebeobranu řešit. Tedy prostřednictvím technik sebeobrány nebo pomocí prostředků určených k sebeobraně. Praktická část pak obsahuje metodický návod k řešení specifikovaných sebeobránných situací.

Jako zdroj informací, ze kterých jsem čerpal data o aktuální situaci ve Zlíně, byly statistiky kriminality Policie ČR. Volba padla na tyto statistiky, neboť jsou dosti podrobné a přehledné. Při práci jsem využil několika vědeckých metod. Především analýzu, syntézu a kompilaci. Metodou kompilace jsem shromáždil podklady pro mou práci. Analýzou jsem zhodnotil získané informace. A při tvorbě závěrů a výsledků byla použita metoda syntézy.

Cílem práce je seznámit čtenáře se stávající situací ve Zlíně. Informovat, která jednání jsou příčinou nejčastějších sebeobránných situací a jaké jsou okolnosti jejich vzniku. V praktické části pak zpracuji metodickou pomůcku pro řešení specifikovaných sebeobránných situací.



## **I. TEORETICKÁ ČÁST**

## 1. NAŠE SPOLEČNOST, MY A SEBEOBRAA

V první kapitole mé práce se budu věnovat pojmu sebeobrana. Je to důležitý pojme celé mé práce. Každý z nás ji bude definovat trochu odlišně, jak člověk tak i společnost. A jak na ni tyto skupiny pohlíží? Jaký je pohled společnosti, ve které se sebeobrana udála a jaký je pohled člověk? Jak vznikají, co je utváří a ovlivňuje? To si rovněž povíme v této kapitole.

Má definice sebeobrany:

*„Sebeobrana je sled kroků, namířených proti útočníkovi, z cílem bránit život, zdraví a majetek člověka a to s využitím technik a všech dostupných prostředků.“*

Jak už jsem řekl úvodem, na sebeobranu lze pohlížet z pohledu člověka a společnosti. Jaký je náš pohled na sebeobranu, jak vzniká a co jej utváří? Na prvním místě je ovlivněn naší osobností, tedy tím kdo jsme. Každý z nás je jedinečný. Naše osobnost se v průběhu života utváří a také mění. V ranném dětství je to blízké okolí, především naši rodiče, sourozenci, blízcí příbuzní a rodinní přátelé. Jejich vliv v prvních letech našeho života je značný. Nejen jejich výchova, ale také jejich pozorování a dění kolem nás, se vytváří naše osobnost. V dalších letech nás ovlivňují kamarádi, spolužáci a sdělovací prostředky. V dnešní době hlavně internet a televize. V dospělém věku nás ovlivňují spolupracovníci v zaměstnání a noví přátelé.

Na druhém místě je to náš vztah k sebeobraně situaci. Tedy jak se nás přímo či nepřímo situace dotýká. Možná by mohl někdo namítnou, že je to jedno. Ale není tomu tak. Objasním to na příkladu. Někdo nám blízký nebo my osobně, se dostane do situace, kdy se musí bránit. Potom je náš pohled na sebeobranu řekněme tolerantnější. Klidně přehlédneme některá drobná porušení bodů nutné obrany, ať už úmyslně nebo neúmyslně vlivem rozrušení, stresu nebo strachu, které jsou nedílnou součástí sebeobraně situace. Dokonce můžeme takové jednání i schvalovat. Naopak, pokud jsme svědky útoku na cizí

osobu, náš pohled a reakce bude záležet na tom jací jsme. Podle toho jaké je naše právní vědomí a jak rozlišujeme dobro a zlo.

Na třetím místě jsou okolnosti sebeobrany. To kdo útočil, jak, čím, kdy a tak podobně.

Druhým pohledem zkoumající sebeobranu je pohled společnosti. Co jej ovlivňuje? V první řadě jsme to my lidé, členové společnosti. Proč? Protože základem každé společnosti je člověk. To jací jsme, jaké máme hodnoty, utváří její pohled na sebeobranu. Na druhém místě jsou opět okolnosti sebeobrany. Tedy kdo, koho, jak, čím atd. Na třetím místě je aktuální situace a dění ve společnosti. A nakonec aktuální dění ve světě.

Jaká je stávající situace v naší společnosti? Zloději jsou dnes drzejší a troufalejší. Útočníci jsou, při páčání trestné činnosti, agresivnější a také častěji používají zbraně nebo hrozby jejich užití. Na druhou stranu jsou lidé lhostejní vůči svému okolí, někdy taková jednání ignorují a přehlížejí. Také nevědí jak by mohli pomoci nebo mají strach, že by sami byli popotahováni před soudy když pomohou. Ale nechci vypadat jako pesimista. Stále ještě existují lidé, kteří jsou slušní, poctiví a ochotni pomoci jiným. Ať už se jedná o členy policie nebo o obyčejné občany. Několik příkladů z tisku. Mladík v České Lípě zaútočil zápalnou lahví na svou matku. Muž vzal z regálu obchodu nůž a ubodal svou manželku. Muž s atrapou granátu přepadl supermarket v Hradci Králové. To jsou ty horší případy. A jaké jsou ty pozitivní. Například Bankomat začal sám od sebe chrlit peníze a poctivý kolemjdoucí je vrátil. Psovod zachránil ženu před znásilněním.

Jak tedy naše společnost a my pohlížíme na sebeobranu? Tyto pohledy se od sebe příliš neliší. Vzájemně se totiž ovlivňují. V pohledu společnosti se z větší části odráží pohled lidí dané společnosti. A na druhou stranu je to právě společnost, která náš pohled pomáhá spolu s dalšími vlivy utvářet a ovlivňuje jej. Oba pohledy silně ovlivní okolnosti za kterých se sebeobrana stala. Tedy kdo? Jak? Čím? Koho? A další okolnosti s ní spojené. Náš pohled ještě závisí na tom kdo jsme a jak se nás sebeobrana dotýká. A pohled společnosti je ovlivněn stávající situací ve společnosti a ve světě.

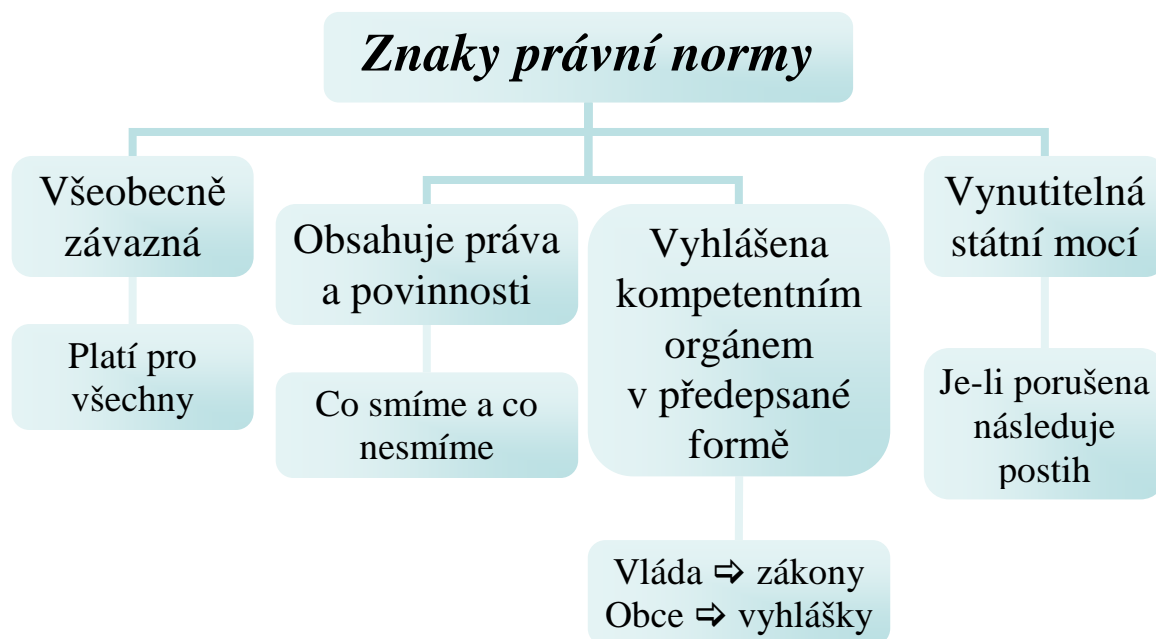
## 2. PRÁVNÍ KVALIFIKACE SEBEOBDRANY A OKOLNOSTI S NÍ SPOJENÉ

Česká republika je demokratický a právní stát, který na svém území zaručuje a chrání práva a svobody všech občanů, ať už vlastních nebo cizích. Tato práva smí být omezena jen na základě zákonem stanovených podmínek. Kde a jak je tento způsob prosazování práva upraven? Podle jakých kritérií se rozhoduje zda se jedná o obranu či nikoliv? Jak je u nás aplikováno právo na sebeobranu? Jaké mohou nastat situace během sebeobdrany? Jaké jednání je napohled podobné sebeobdraně a přesto se nejedná o sebeobranu? Kdy vzniká sebeobdranná situace? Tyto a další otázky si projdeme podrobněji v této kapitole.

Začněme od začátku. Problematika sebeobdrany je u nás upravena v právních normách. Při položení otázky, co jsou to právní normy, asi většina z Vás odpoví, že to jsou zákony. To je pravda, ale jen částečná. Mezi právní normy řadíme také ústavu, listinu základních práv a svobod, ústavní zákony, nařízení vlády a ministerstev, vyhlášky ministerstev a obcí atd. Všechny tyto normy jsou uspořádány podle právního pořádku České republiky a to na základě své právní síly. Tedy podle své důležitosti pro společnost.

Kde se tyto normy vzaly? Odpověď je jednoduchá. V každé společnosti existují odjakživa normy společenské. Jinými slovy, nepsaná pravidla chování, upravující vztahy ve společnosti. Členové společnosti se jimi řídí dobrovolně a za porušení jim nehrozí žádný vážný postih. Některé z těchto norem byly povýšeny nad normy společenské, neboť upravují pro společnost natolik důležitý okruh vztahů, například právo na život nebo právo vlastnit majetek a nakládat s ním, že jejich dodržování po svých členech vyžaduje i pod pohrůžkou sankce či trestu. A tak vznikly první právní normy. V současnosti právní normy vznikají v legislativním procesu, na jehož konci jsou publikovány ve sbírce zákonů.

Jak, ale odlišíme normy společenské od norem právních? Jelikož jsou právní normy pro společnost důležitější, musejí splňovat jisté znaky, které je odlišují od společenských norem. Na obrázku číslo 1 jsou uvedeny čtyři důležité znaky právní normy.



Obrázek 1: Znaky právní normy

Každý by se měl snažit žít a jednat v souladu s normami společenskými a právními. Ale již se pojd'me říci jak je u nás právně formulována sebeobrana.

## 2.1. Právní formulace sebeobrany

Jak jsou u nás zaručena a chráněna práva občanů? Na následujících řádcích si upřesníme ve kterých právních normách jsou tato práva zakotvena. Která právní norma a jak definuje jednání v sebeobranně. Uvedu podle jakých kritérií hodnotíme, zda se jedná o sebeobranu či nikoliv. Tedy jaké znaky musí jednání naplnit. A řekneme si něco o situacích, které mohou nastat během sebeobrany a následně po ní na které pamatuje zákon.

Každý máme právo bránit svůj život, zdraví, majetek a také být bráněni. A to všemi způsoby s využitím všech dostupných prostředků. Tato práva jsou zakotvena v právních normách. Jedny z nejsilnějších je ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky [6], hlava první Základní ustanovení, článek 4 a ústavní zákon č. 2/1993 Sb.: Listina základních práv a svobod [7] a to v člancích hlavy druhé oddíl první Základní lidská práva a svobody.

Společně jsou obě součástí ústavního pořádku České republiky a jsou to právně nejsilnější normy v České republice. Obrazně řečeno jsou základním pilířem a kamenem právního pořádku České republiky.

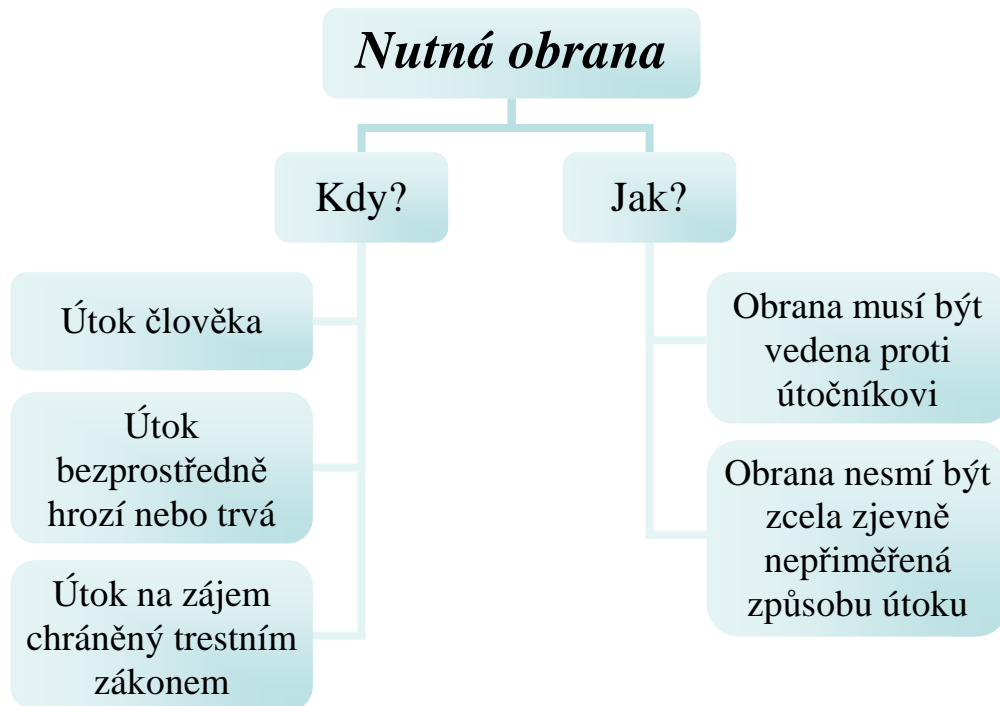
Ale která právní norma a jak definuje jednání v sebeobraně? Tento postup upravuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to v § 29 Nutná obrana [8].

### **Nutná obrana:**

*„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.*

*Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“*

Takto je právně definována nutná obrana, tedy právní formulace sebeobrany. Abychom mohli jednání kvalifikovat jako nutnou obranu musí být naplněny všechny její znaky vyobrazené na obrázku číslo 2.



Obrázek 2: Nutná obrana

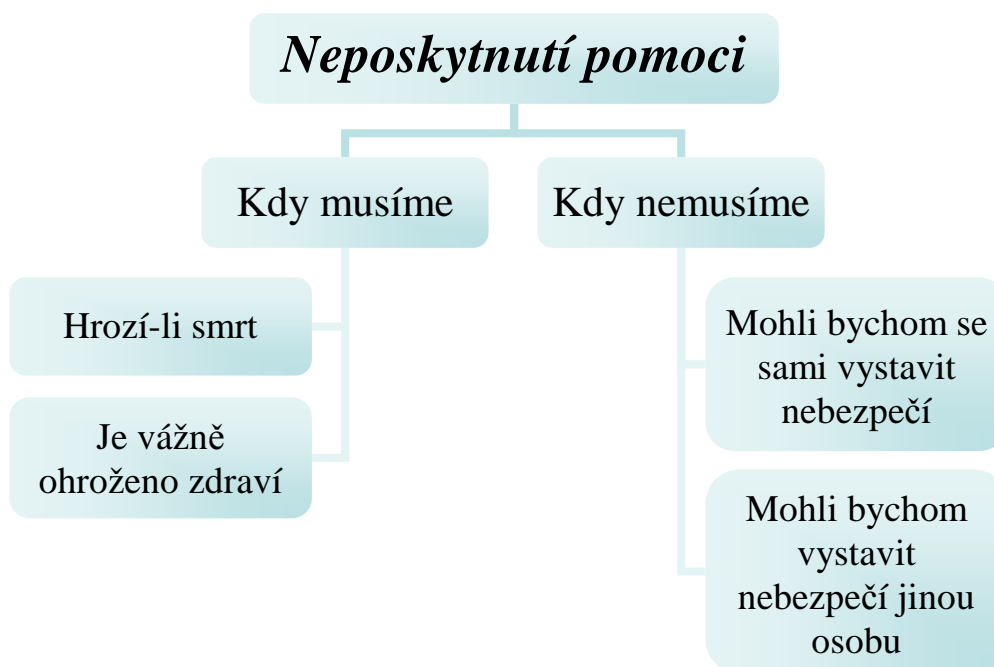
Nutná obrana reaguje na útok člověka, který útočí na zájmy chráněné trestním zákonem. Tyto zájmy jsou například život a zdraví člověka. Tento útok musí bezprostředně hrozit nebo trvat. Například je někomu vyhrožováno ujmovou na zdraví nebo je již napaden. Sebeobranu musí směřovat výhradně proti útočníkovi a musíme vhodně zvolit způsob a použité prostředky.

Během a po skončení sebeobrany mohou nastat různé situace, které také upravují právní normy. Tou první je zranění útočníka. Pokud nastane taková situace, jsme povinni mu poskytnout potřebnou pomoc. Pokud tak neučiníme, pak nastane situace na kterou pamatuje zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník [8] a to v § 150 odstavec 1 Neposkytnutí pomoci.

**Neposkytnutí pomoci:**

„Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětí svobody až na dvě léta.“

Na obrázku číslo 3 je zobrazeno několik důležitých bodů neposkytnutí pomoci.



Obrázek 3: Neposkytnutí pomoci

To znamená. Je-li útočník zraněn při naší sebeobranou a tato zranění mohou vážně ohrozit jeho zdraví nebo život, musíme mu poskytnout potřebnou pomoc. Co však tato pomoc zahrnuje není zákonem přesně definováno. Vždy záleží na konkrétní situaci a našich možnostech, schopnostech a znalostech. Ale dá se říci, že postačí zavolat na tísňovou linku. Tuto pomoc nemusíme poskytnout v případech, kdybychom se sami vystavili nebezpečí. Například jsme sami vážně zraněni a potřebujeme okamžitou



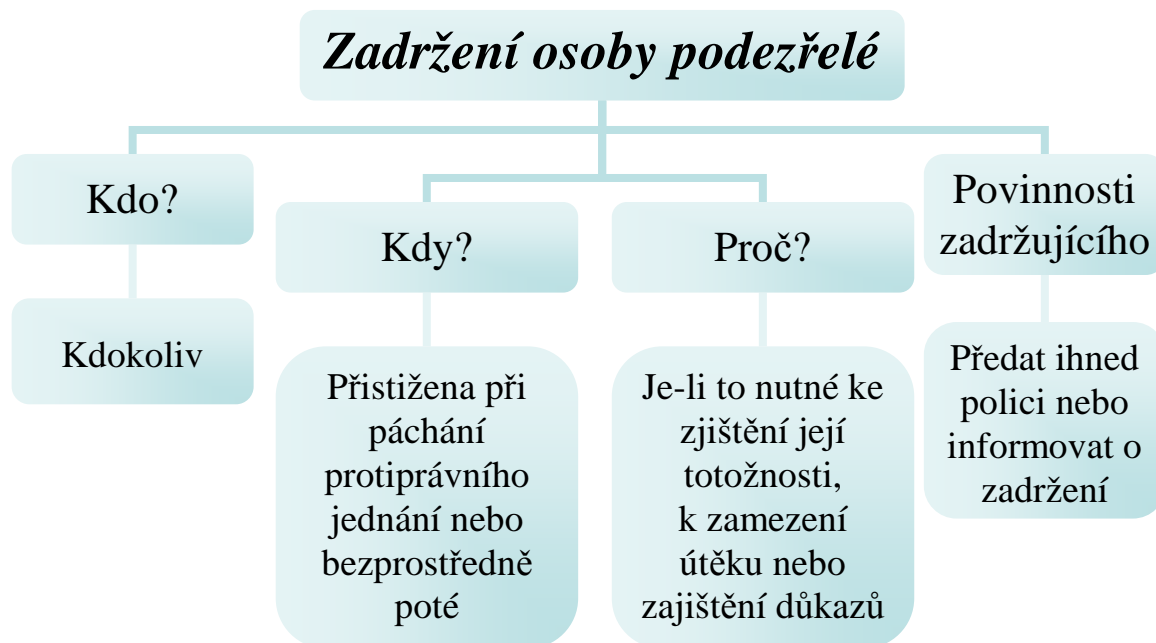
lékařskou pomoc, nebo je v podobné situaci útočnickova oběť a mi se ji rozhodneme pomoci namísto útočnickovi.

Druhý případ, který může nastat. Útočníka zadržíme do příjezdu policie. Tento postup upravuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním [9] a to v § 76 odstavec 2 Zadržení osoby podezřelé.

### **Zadržení osoby podezřelé:**

*„Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoliv, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“*

Na obrázku číslo 4 je vymezeno několik důležitých bodů k zadržení osoby podezřelé, které musíme splnit.



Obrázek 4: Zadržení osoby podezřelé

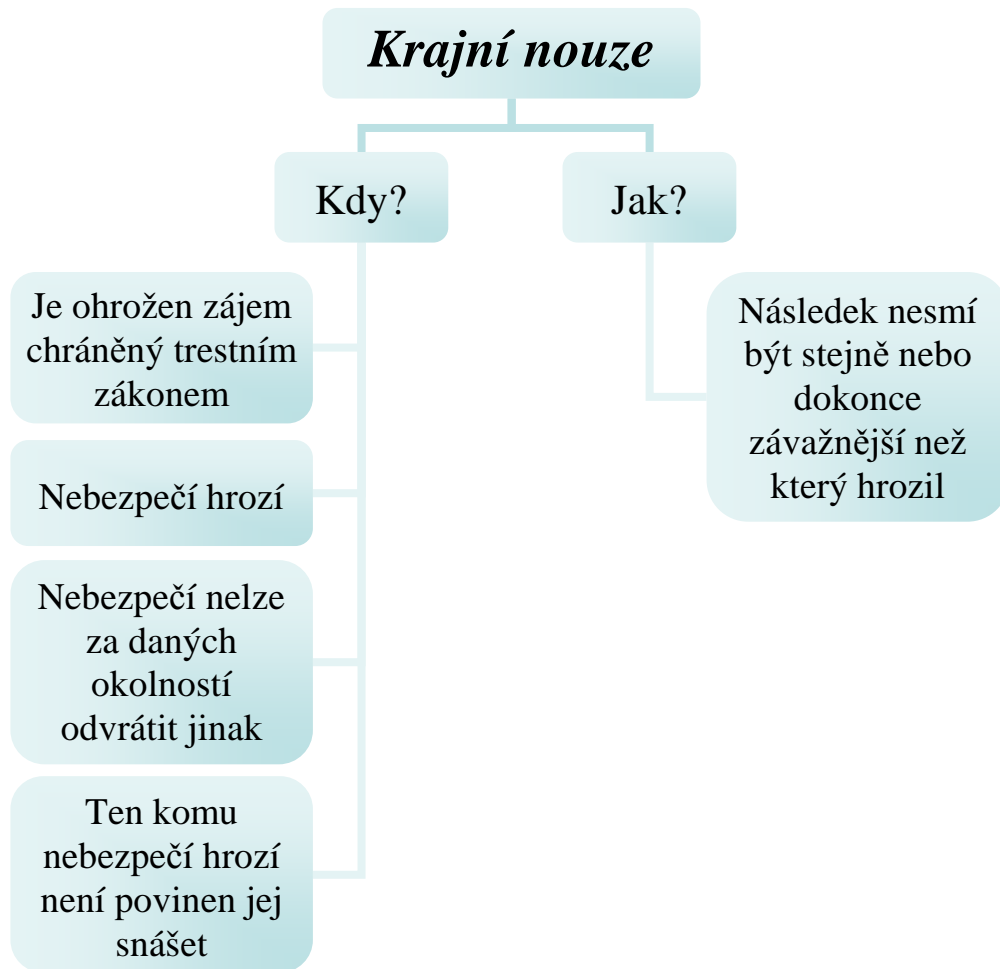
Kromě sebeobrany, kvalifikované jako jednání v nutné obraně, může nastat situace, kdy útočníkem je osoba mladistvá, v pokročilém věku, těhotná žena nebo osoba handicapovaná. V takových situacích je sebeobrana kvalifikována jako jednání v krajní nouzi, upravené v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník [8] a to v § 28 Krajní nouze.

### Krajní nouze:

*„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.*

*Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“*

Abychom mohli jednání kvalifikovat jako jednání v krajní nouzi musí být naplněny všechny její znaky uvedené v obrázku číslo 5.



Obrázek 5: Krajní nouze

Krajní nouze je jednání, vedené proti útoku ohrožující zájem chráněný trestním zákonem jako u nutné obrany. Důležité je, že toto nebezpečí hrozí a nelze jej za daných okolností odvrátit jinak. Například útekem. Ti jimž nebezpečí hrozí nejsou povinni je snášet. Opakem jsou například policisté, kteří v rámci svého povolání mohou být vystaveni určitému nebezpečí. Velmi důležitý je poslední bod a to, že následek tohoto jednání, nesmí být stejně závažný nebo dokonce závažnější než ten který hrozil.

Co je to tedy sebeobrana? Česká republika tento pojem definuje a upravuje v právních normách. Konkrétně v trestním zákoníku v Nutné obraně. Aby naše jednání mohlo být kvalifikováno jako sebeobrana, musí naplnit všechny její znaky jinak se dopustíme sami protiprávního jednání. Podobně jako nutná obrana vypadá i jednání v krajní nouzi. Jde také o sebeobranu, ale s trochu odlišnými znaky. Během naší sebeobrany může být také útočník

vážně zraněn. Pokud je jeho život nebo zdraví v ohrožení, musíme mu poskytnout potřebnou pomoc, jinak se sami dopouštíme trestního jednání. Rovněž může nastat situace, kdy jsme již útočníka přemohli a zamezili jsem mu další pohyb, tedy zadrželi jsme jej. I toto jednání musí splňovat jisté body, které jsou upraveny v právní normě. Takto je u nás právně formulováno jednání v sebeobraně a okolnosti s ní spojené.

## 2.2. Příčiny sebeobraný

Sebeobrana je důsledek. Ale co je příčinou? Jaké jednání je důvodem proč se musíme bránit? Jsou to jednání která patří do kategorie protiprávních jednání a jak už jejich název napovídá, budou v rozporu s právními normami. Nás budou zajímat především veřejno – právní delikty, kam řadíme přestupky a trestné činy. Každý z těchto činů nese charakteristické znaky. Jaké to jsou, kde je nalezneme a jak jsou právně definována tato jednání, to si řekneme nyní.

Prvním jmenovaným je přestupek. Právní kvalifikace tohoto činu a jaká jednání to jsou, najdeme v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích [10] a to v § 2 Pojem přestupku.

### Přestupek

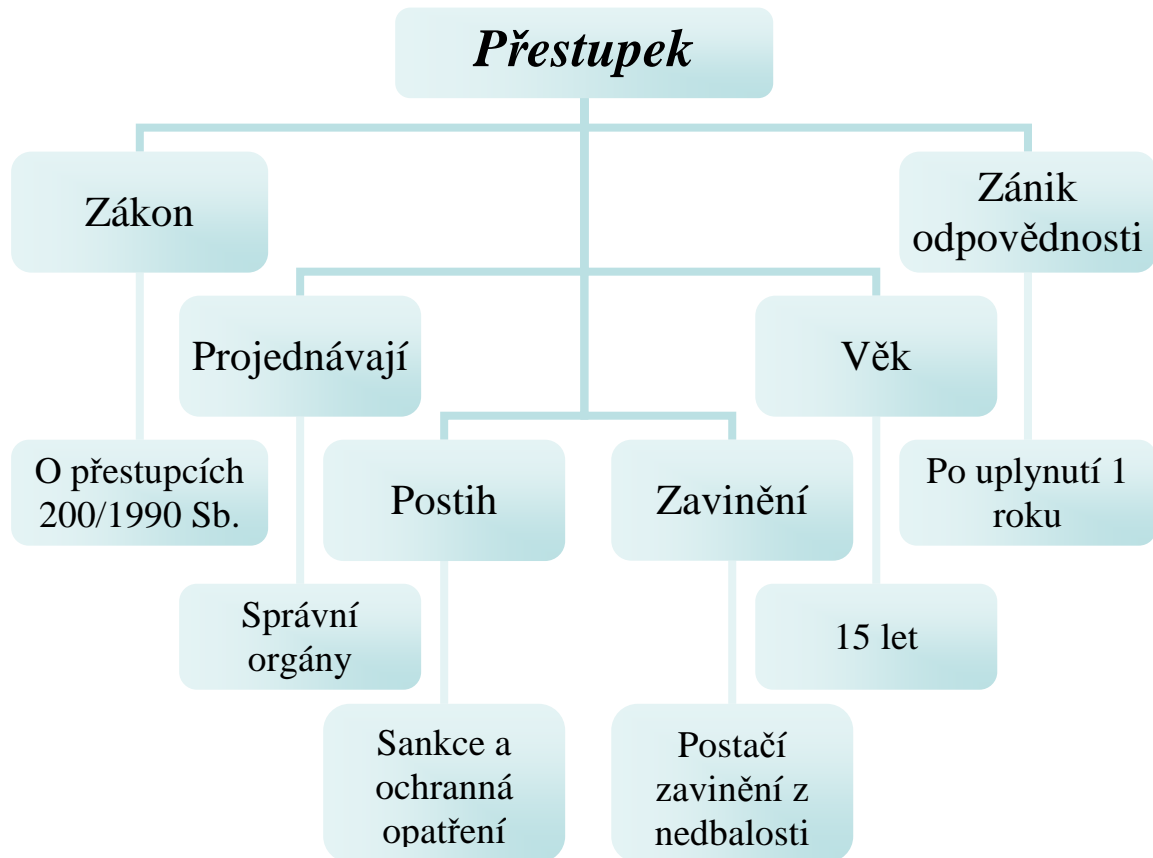
*„Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.*

*Přestupkem není jednání, jímž někdo odvrací*

*a) přiměřeným způsobem přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný zákonem nebo*

*b) nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem, jestliže tímto jednáním nebyl způsoben zřejmě stejně závažný následek než ten, který hrozil, a toto nebezpečí nebylo možno v dané situaci odvrátit jinak.“*

Zcela záměrně jsem zde uvedl i odstavec 2, § 2 kde je uvedeno co přestupkem není. Tedy ono jednání v nutné obraně a krajní nouzi. Abychom protiprávní jednání klasifikovali jako přestupek, musí naplnit znaky přestupku shrnuté v obrázku číslo 6.



Obrázek 6: Přestupek

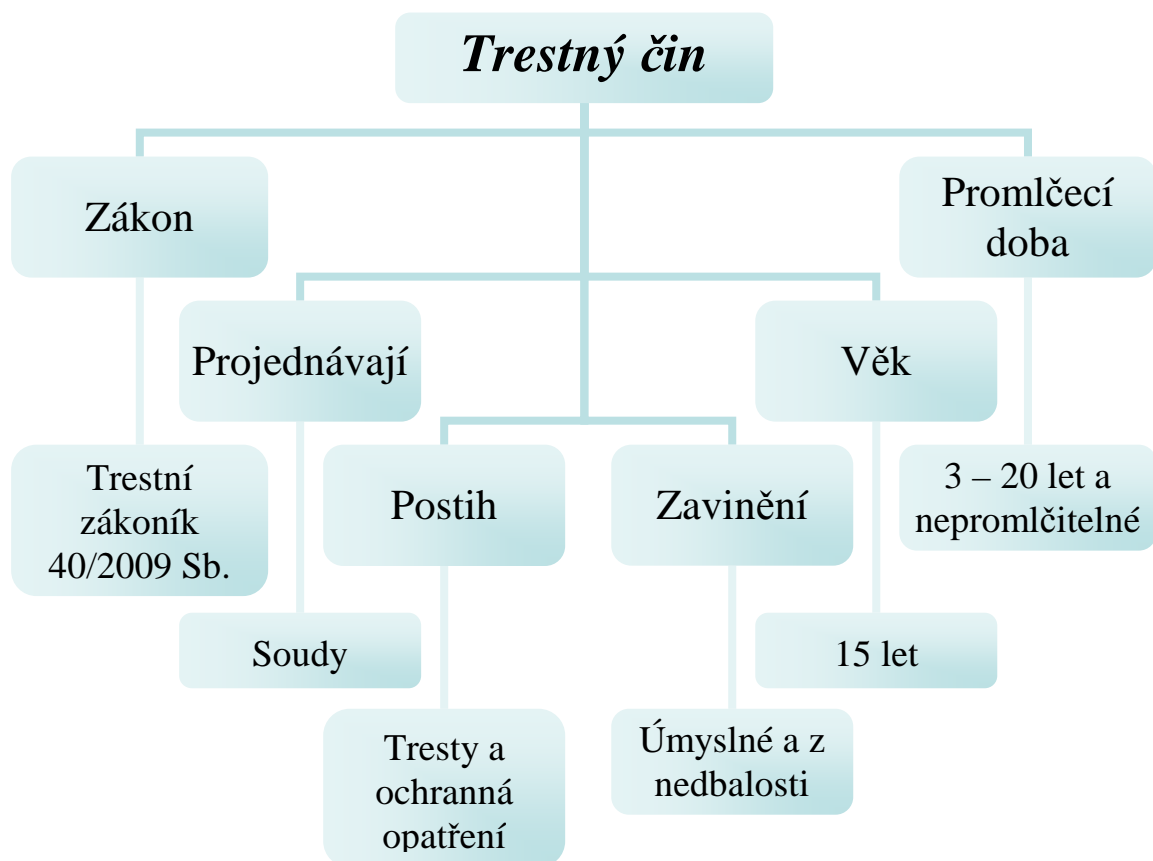
Druhým jmenovaným je trestný čin. Jeho právní kvalifikaci najdeme v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník [8] a to v § 13 Trestný čin.

## Trestný čin

*„Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*

*K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.“*

Stejně jako přestupek i trestný čin musí naplnit své znaky, aby toto jednání mohlo být klasifikováno jako trestný čin. V obrázku číslo 7 jsou tyto body uvedeny.



Obrázek 7: Trestný čin

Trestné činy se dále dělí na přečiny a zločiny. Jejich právní kvalifikace je rovněž v trestním zákoníku [8] a to v § 14 Přečiny a zločiny.

*„Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny.*

*Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, ne něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.*

*Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let."*

Jak můžeme vidět, rozdíl mezi přečiny a zločiny je v míře zavinění. Přečiny jsou trestnými činy, které jsou spáchány z nedbalosti. Naproti tomu zločiny jsou závažnější trestné činy, protože zde již jejich pachatelé jednají úmyslně.

Jaká jednání jsou důvodem k sebeobraně? Jsou to přestupek a trestný čin, nebo-li protiprávní jednání. Obě tato jednání se od sebe liší. Některé znaky jsou však podobné, ba dokonce stejné. Například odpovědnost. Za přestupek a trestný čin mohou být zodpovědné pouze osoby, jenž v době spáchání činu dovršily 15 let. Tyto znaky a pojmy těchto činů jsou definovány v právních normách.. Přestupek definuje zákon o přestupcích a trestné čin jsou definovány v trestním zákoníku.

Práva a svobody občanů jsou u nás chráněna v právních normách. Zaručují nám, že budou chráněna příslušnými orgány a rovněž nám dávají možnost bránit se sami. Základ tvoří ústavní zákony a to Ústava a Listina základních práv a svobod. Právní formulace sebeobrany je v trestním zákoníku v § 28 Nutná obrana. Důvodem proč se bráníme je páchání protiprávního jednání vůči nám. Tímto jednáním jsou přestupky nebo trestné činy. Obě tato jednání jsou charakterizována určitými znaky. Jako je, kdo může byt za dané jednání odpovědný, kdo tato jednání projednává, jaký může následovat postih atd. Přestupek i trestný čin mají jeden společný znak. A to ten, že obě tato jednání jsou pro společnost nebezpečná.

### 3. ZLÍN – SOUČASNOST

Nyní se již dostáváme k hlavní části mé práce a to k problematice protiprávních jednání, která jsou příčinou vzniku nejčastějších sebeobraných situací ve Zlíně. Řekneme si jaká je současná situace ve Zlíně, v porovnání s bývalými okresními městy Zlínského kraje. Ze statistik Policie ČR vyberu několik protiprávních jednání, která jsou příčinou vzniku sebeobrané situace a podrobněji si je rozebereme. Zaměříme se na místa ve kterých se vyskytují nebo kde lze jejich výskyt předpokládat. Pokusím se objasnit příčiny jejich vzniku a navrhnou možná řešení jak jim předcházet.

Na úvod si pojdme něco povědět o historii Zlína, o důležitých událostech a osobnostech s ním spojených.



*Obr. 8: Náměstí Práce [16]*



Město Zlín je centrem Zlínského kraje. Leží na rozhraní Hostýnských a Vizovických vrchů v údolí řeky Dřevnice a rozprostírá se na rozhraní tří moravských národopisných oblastí Valašska, Slovácka a Hané. První písemná zmínka o Zlínu je z roku 1322. Bylo řemeslnicko-cechovním střediskem pro okolní valašské osídlení, s pastevectvím jako nejrozšířenějším způsobem obživy. K významnému rozvoji města došlo v období průmyslové revoluce. Důležitým mezníkem se pak stal rok 1894, kdy zde založil svou rodinnou firmu, podnikatel Tomáš Baťa. K jejímu řízení, výrobním postupům, rozvoji a propagaci přistupoval průkopnickými metodami a v krátké době vybudoval věhlasnou a prosperující firmu. Z okolí i ze vzdálených oblastí tehdejšího Československa se sem začali stěhovat lidé za prací a počet obyvatel vzrostl desetinásobně. Tomáš Baťa, ve spolupráci s věhlasnými architekty, tehdejší doby, jako byli J. Kotěra, F. L. Gahura, M. Lorenc a V. Karfík, postupně vybudoval z malého městečka moderní aglomeraci s funkcionalistickou architekturou. Na obrázcích níže jsou zachyceny některé dominanty města s typickými architektonickými rysy tehdejší doby, které přetrvaly do dnešní doby.



*Obrázek 9: Administrativní budova Baťových závodů (Jednadvacítka) a část náměstí*



*Obrázek 10: Hlavní vchod do Baťových závodů a část nám. Práce s budovami Tržnice a Obchodního domu [17]*



Obrázek 11: Nám. Práce, budovou Společenského domu nyníjší Hotel Moskva a Kino [17]

Nyní se již pojd'me věnovat obsahu kapitoly.

### 3.1. Současná situace ve Zlíně

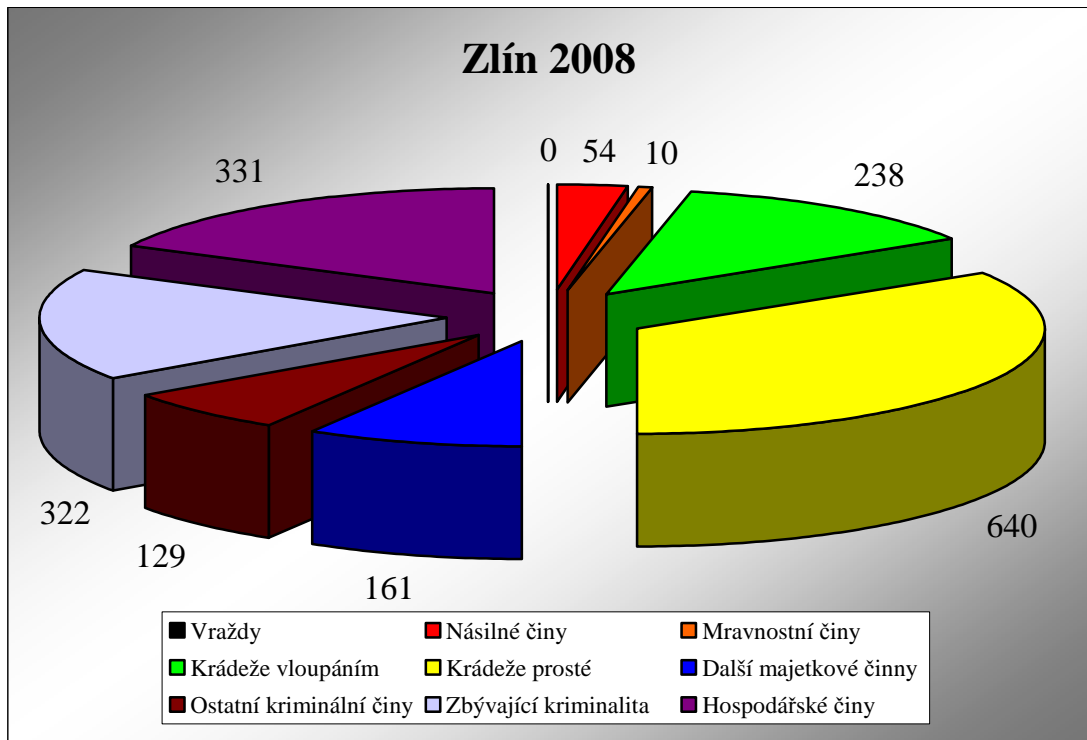
Jaká je současná situace ve Zlíně? Odpověď na tuto otázku je hlavní náplní této podkapitoly. Na grafickém znázornění poukážu na aktuální stav protiprávních jednání na území města Zlín. Následně je porovnáme s dalšími městy z jeho okolí, především s bývalými okresními městy Zlínského kraje. A zhodnotím zda lze Zlín považovat za bezpečné město či nikoliv. Zdrojem těchto informací budou především statistiky Policie ČR, protože jako jediní vedou tyto statistiky velmi podrobně.

Než se, budu věnovat obsahu této části, musím ještě uvést několik úskalí statistik. Ty, ať jsou vedeny sebe pečlivěji, nemají a ani nemohou mít 100 % vypovídací schopnost. Důležitý faktor, který má na ně vliv, je fakt, že ne každé protiprávní jednání je oznámeno nebo se o něm Policie ČR, či jiný státní orgán doví. Důvodů proč tomu tak je, je hned několik. Například škoda, která nám vznikla, je pro nás zanedbatelná než čas, který by jsme museli trávit ohlášením a vyřízením všech formalit. Také vědomí, že pachatel nebude dopadena a nám naše věci navraceny. Dále ze strachu z odvety útočníka, protože nám vyhrožoval. Nebo se stydíme, či si myslíme, že je to naše vina. Proto tyto hodnoty ze statistiky musíme brát s rezervou.

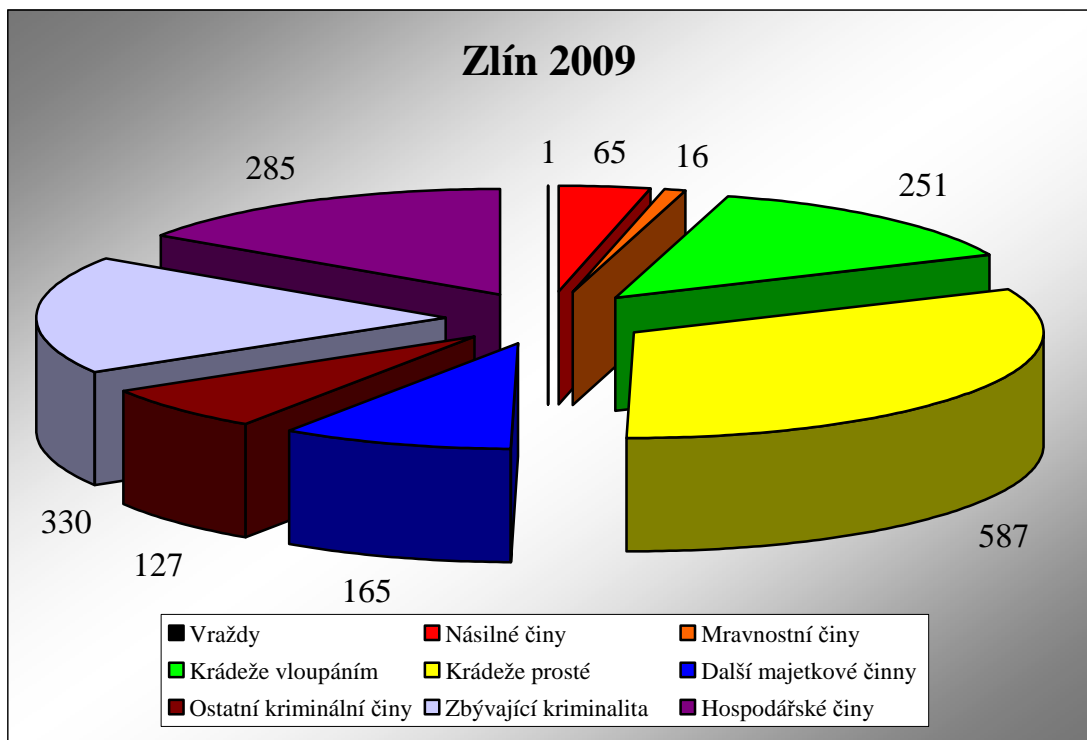
Nyní se již pojďme podívat na statistiky. V grafech číslo 1 až 4 je graficky znázorněna statistika devíti kriminálních oblastí. Každá tato oblast obsahuje konkrétní kriminální jednání.

Kriminální oblasti a jednání která obsahují:

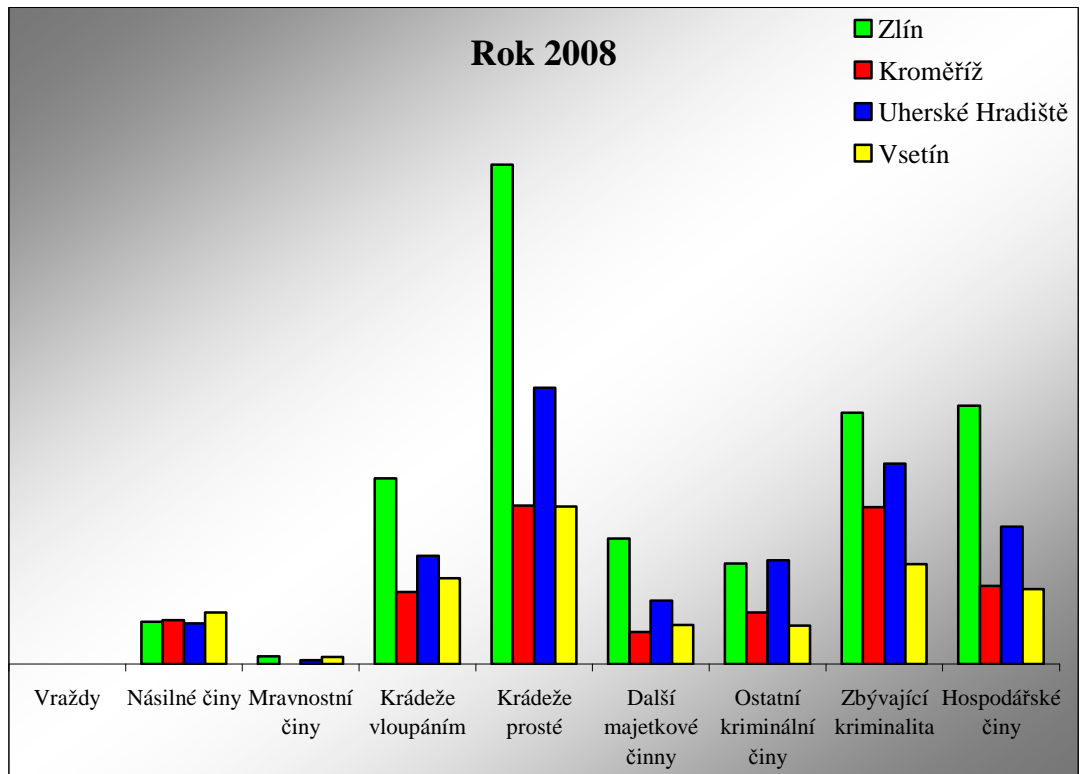
- vraždy = vraždy loupežné, sexuální, na objednávku...
- násilné činy = únos, loupeže, úmyslné ublížení na zdraví...
- mravnostní činy = znásilnění, šíření pornografie, kuplířství...
- krádeže vloupáním = krádeže vloupáním do bytů, rodinných domků...
- krádeže prosté = krádeže kapesní, jízdních kol, v bytech...
- další majetkové činy = podvod, zpronevěra...
- ostatní kriminální činy = výtržnictví na sportovních a veřejných akcích...
- zbývající kriminalita = dopravní nehody, týrání zvířat, zločinné spolčení...
- hospodářské činy = neoprávněné podnikání, krácení daně... .



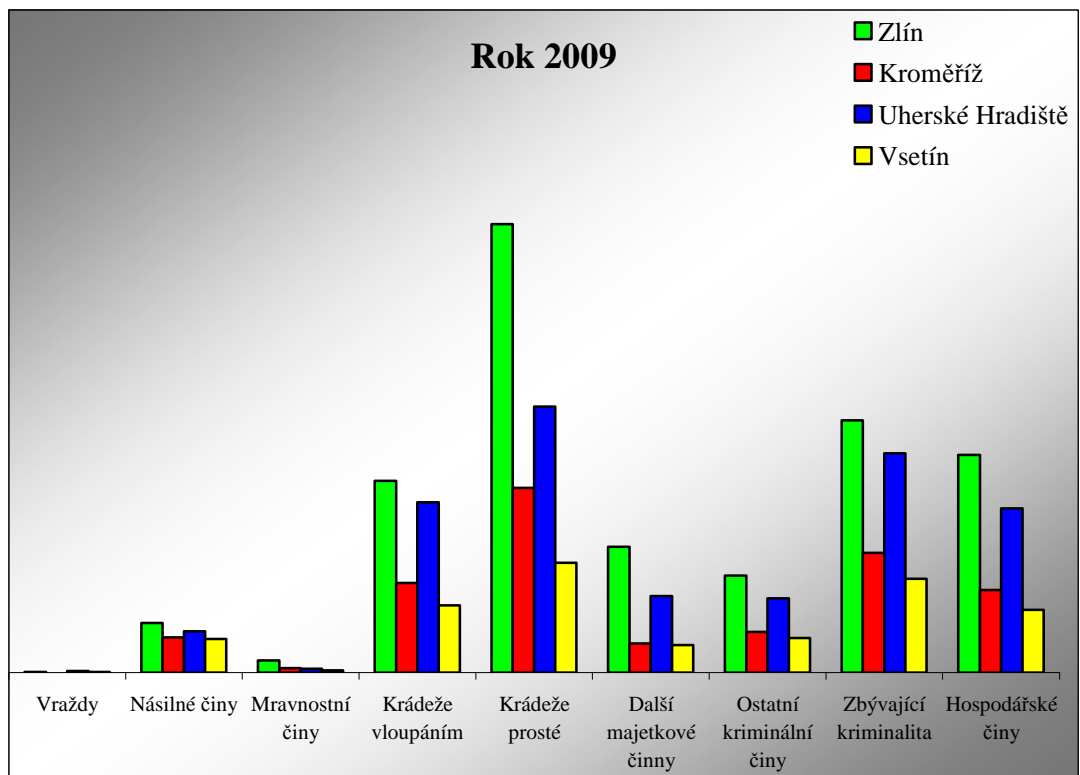
Graf 1: Zlín 2008



Graf 2: Zlín 2009



Graf 3: Okresní města Zlínského kraje v roce 2008



Graf 4: Okresní města Zlínského kraje v roce 2009

Jistě jste si všimli, že jsem v grafech zobrazil pouze statistiky za roky 2008 a 2009. Původně jsem chtěl uvést i rok 2010, ale statistika pro samotný Zlín z tohoto roku není k dispozici.

Grafy číslo 1 a 2 nám znázorňují stav kriminality ve Zlíně v letech 2008 a 2009. Jak je vidět, rozdíly mezi jednotlivými roky jsou minimální. Na prvním místě s nejvyšším počtem spáchaných činů jsou činy majetkové. Dohromady tvoří něco málo přes padesát procent z celkového počtu. Na pomyslném druhém místě jsou hospodářské činy a zbývající kriminalita, které dohromady tvoří přibližně třetinu. Na třetím místě se sedmi procenty je zbývající kriminalita. Na posledním místě s necelými čtyřmi procenty jsou vraždy, násilné a mravnostní činy.

V grafech číslo 3 a 4 můžeme porovnat kriminalitu Zlína se třemi dalšími městy. Jak už jsem uvedl v úvodu, zvolil jsem bývalá okresní města Zlínského kraje. Kroměříž, Uherské Hradiště a Vsetín. Z grafů vyplývá, že až na malé výjimky, Zlín zaujímá smutné první místo. Především počtem spáchaných majetkových činů, jejichž počet je bez mála dvojnásobný než v ostatních městech. Co se týká vražd a násilných činů je Zlín s ostatními městy zhruba na stejné úrovni. Počet mravnostních činů ve Zlíně byl v roce 2008 a 2009 přibližně na stejné úrovni jako v ostatních městech. Ostatní a zbývající kriminalita společně s hospodářskou kriminalitou jsou ve Zlíně častější než v ostatních městech.

V úvodu jsem položil otázku, zda je Zlín bezpečným městem, či nikoliv. Jak je vidět z grafů číslo 3 a 4, Zlín má především velké problémy s majetkovou kriminalitou. Nejenom že je téměř dvojnásobná, ale hlavně její počet je vysoký. Co se týká vražd, násilných a mravnostních činů, je Zlín přibližně na stejné úrovni jako ostatní porovnávaná města. Jaký je tedy verdikt? Zlín nepatří k nejbezpečnějším městům hlavně co se týká majetkové trestné činnosti.

### **3.2. Nejčastější protiprávní jednání a okolnosti jejich vzniku**

Která protiprávní jednání jsou příčinou vzniku nejčastějších sebeobránných situací? Ze statistik vyplynulo, že tato jednání jsou z oblasti vražd, násilných a mravnostních činů. Byla to především úmyslná ublížení na zdraví a znásilnění. Tyto činy jsou charakteristické

tím, že při nich útočník použil síly. Dalšími činy byly loupeže. Při těchto činech útočník využil své síly nebo pohrůžky užití síly k získání věci. Kromě těchto činů jsem se zaměřil také na krádeže. Při krádežích bezprostředně nevznikala sebeobránná situace, ale může nastat situace, kdy jsme svědky tohoto jednání a útočník se pak může rozhodnout zaútočit na nás.

Při práci se statistikami jsem měl možnost nahlédnout do konkrétních případů. Zjistit kdo útočil, kdo byl obětí, kde a kdy k jednání došlo a další podrobnosti. Udělal jsem si tak představu o okolnostech jednotlivých spáchaných činů. Nyní si jednotlivá jednání projdeme a osvětlím okolnosti za kterých se staly.

### **Úmyslné ublížení na zdraví**

Úmyslné ublížení na zdraví je jednání, jehož následky mohou narušit schopnost vykonávat běžnou denní činnost nebo výkon povolání, v důsledku získaných zranění. Tato jednání patří mezi trestné činy proti životu a zdraví, jsou to tedy činy nejzávažnější. Jsou upraveny § 146 trestního zákoníku [8].

Tato jednání, ve většině případů, páchali muži. Ženy se jej dopouštěly jen zřídka a zpravidla se jednalo o rodinné roztržky. Cílem útoku byli jak muž tak i ženy. Ve velkém počtu případů jim předcházely drobné slovní roztržky. Pachatelé obvykle zaútočili nečekaně a zcela bezdůvodně. Alkohol v těchto případech hrál také důležitou roli. Místa, kde k těmto jednáním dochází, jsou různá. Od bytových domů, přes kluby, bary, parkoviště, restaurační zařízení, v prostředcích městské hromadné dopravy a na jejich zastávkách a dalších místech. Zpravidla místa veřejnosti přístupná a frekventovaná. K jednání docházelo hlavně v nočních hodinách a nad ránem, kdy tato místa nejsou tolik frekventovaná.

### **Loupeže**

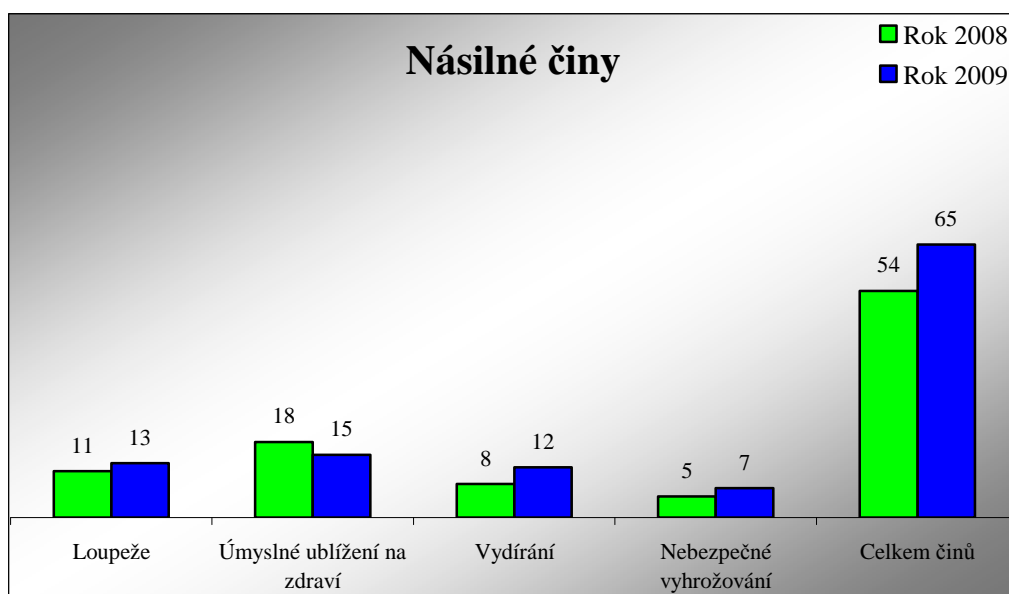
Loupež je čin, kdy pachatel užití násilí nebo pohrůžky užití násilí, proti osobě nebo k překonání překážky, k získání cizí věci. Tato jednání patří mezi trestné činy proti



svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství. Jsou upraveny v § 173 trestního zákoníku [8].

Jednání se dopouštěli výhradně muži. Cílem útoku byli muži tak i ženy a jejich osobní věci, peněženky s doklady, finanční hotovost, mobilní telefony, tašky atd. Místa, kde k loupežím docházelo, jsou různá. Od bytových domů, přes videopůjčovny, čerpací stanice, podchody, zastávky městské hromadné dopravy a dalších. Opět se jednalo o místa veřejnosti přístupná a frekventovaná, ale udály se převážně v nočních hodinách, kdy zde byl pohyb minimální.

V grafu číslo 5 jsem porovnal počty úmyslných ublížení na zdraví a loupeží s několika dalšími násilnými činy v letech 2008 a 2009.



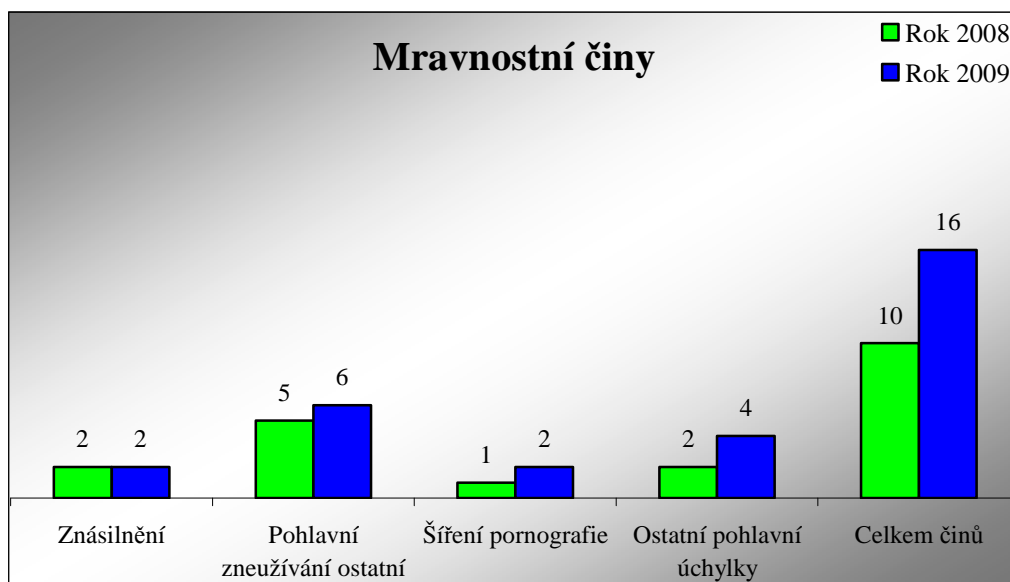
Graf 5: Násilné činy

## Znásilnění

Znásilnění je čin, kdy pod pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy, donutí pachatel osobu k pohlavnímu styku. Toto jednání patří mezi trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Jsou upraveny v § 185 trestního zákoníku [8].

Tato jednání páchali výhradně muži na ženách. Jednalo se o případy převážně mezi známými, jenž se ve většině případů stali v bytech nebo domech.

V grafu číslo 6 jsem srovnal počet znásilnění a několik dalších mravnostních činů.



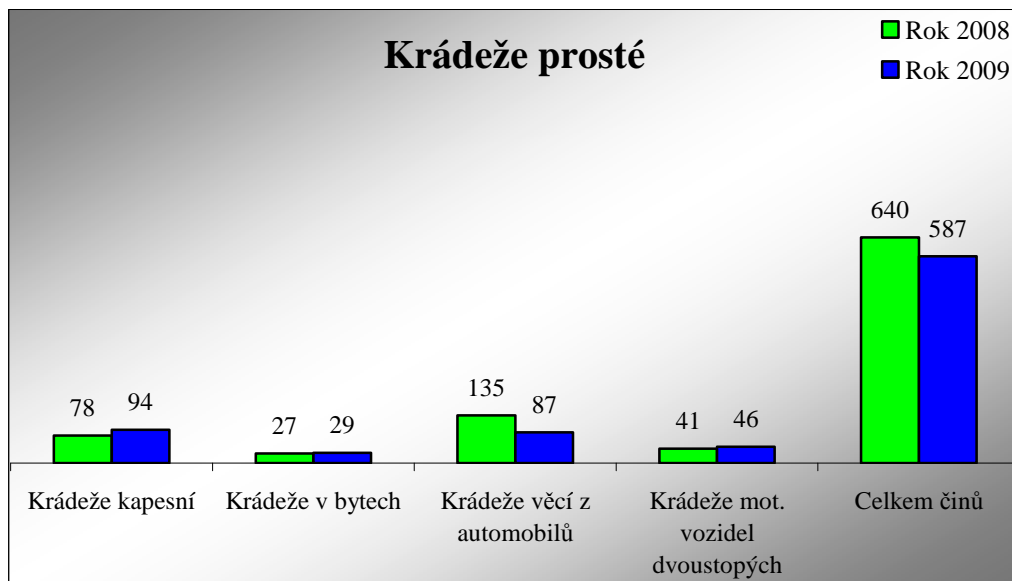
Graf 6: Mravnostní činy

## Krádeže

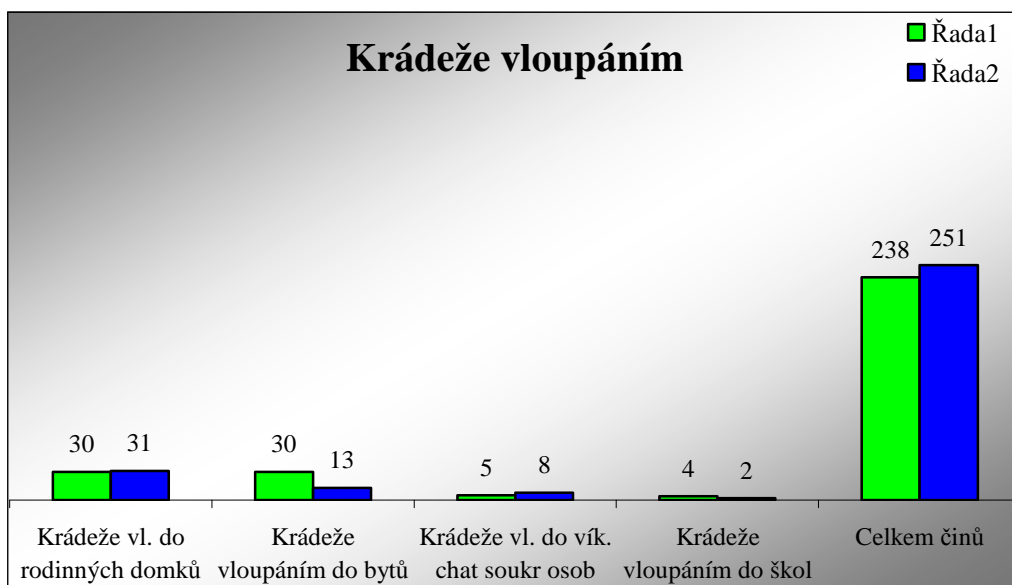
Krádež je čin, kdy si pachatel přisvojí věc cizí tím, že se jí zmocní. Tato jednání patří mezi trestné činy proti majetku. Jsou upravena v § 205 trestního zákoníku [8].

Tohoto jednání se dopouštěli jak muži tak i ženy. Cílem krádeží byly podobně jako v případech loupeží, věci osobního charakteru jako jsou peněženky s doklady, šperky, MP3 přehrávače, mobilní telefony, finanční hotovost, tašky, batohy atd. Místa, kde k těmto jednáním dochází, jsou opět různého. Od bytových domů, přes nákupní centra, parkoviště, prostředky městské hromadné dopravy a na jejich zastávkách a dalších místech. Opět se jednalo o místa veřejnosti přístupná a frekventovaná. Mimo krádeží v bytech, domech a kancelářích. K jednáním docházelo opět v nočních hodinách a nad ránem.

V grafech číslo 7 a 8 jsem srovnal počty několika druhů krádeží v letech 2008 a 2009.



Graf 7: Krádeže prosté



Graf 8: Krádeže vloupáním

Kde došlo k jednotlivým činům jsem již uvedl. Na následujících obrázcích a v příloze P I, P II a P III na mapě Zlína, zachycuji několik míst ve Zlíně, kde k nim došlo nebo kde můžeme, například v nočních hodinách, předpokládat jejich vznik. V příloze P I jsou vyznačena místa úmyslných ublížení na zdraví, v příloze P II místa loupeží a v příloze P III znásilnění.



*Obrázek 12: Odlehlý chodník vedoucí od parkoviště u nákupního centra Čepkov k Fakultě aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně*





*Obrázek 13: Zákoutí v sadu Komenského mezi tř. Tomáše Bati a ul. Štefánkova*



*Obrázek 14 Vstup do podchodu pod tř. Tomáše Bati*



Obrázek 15: Zákoutí podchodu pod tř. Tomáše Bati



Obrázek 16: Podchod pod ul. Vodní





*Obrázek 17: Podzemní parkoviště pod nákupním centrem Interspar*



*Obrázek 18: Parkovací dům na ul. J. A. Bati*



*Obrázek 19: Parkoviště u nákupního střediska Čekov*



*Obrázek 20: Autobusové nádraží ve Zlíně*





*Obrázek 21: Zastávka městské hromadné dopravy na ul. Gahurova*



*Obrázek 22: Prostředek městské hromadné dopravy*

Nejčastějším sebeobranným situacím předcházela tato protiprávní jednání. Úmyslná ublížení na zdraví, loupeže a znásilnění. Charakterizuje je jeden důležitý fakt a to, že útočník použil síly nebo pohrůžky použití síly. Jelikož má Zlín velké problémy s majetkovou trestnou činností, zajímali mě také některé krádeže. Při těchto činech pachatelé neútočili na člověka. Pokud, ale budeme svědky takového jednání a útočník nás zpozoruje, může se pak rozhodnout zaútočit na nás.

### 3.3. Prevence vzniku obranné situace

Abychom mohli sebeobranné situaci předcházet, musíme znát okolnosti jejího vzniku. Tyto okolnosti jsem uvedl u každého protiprávního jednání v předchozí podkapitole. Nyní si řekneme několik rad, při jejichž dodržování minimalizujeme vznik sebeobranné situace. Některé z nich budou společné pro dvě i více jednání. Důvodem je fakt, že okolnosti jsou si někdy dosti podobné.

Původně jsem chtěl tyto rady rozepisovat až do detailu. Ale nakonec jsem se rozhodl, pro lepší přehlednost, ke každému jednání uvést několik důležitých bodů.

#### Úmyslné ublížení na zdraví:

- ❖ pozor na osoby pod vlivem **alkoholu** nebo jiné návykové látky
- ❖ pokud je to možné, vyhýbejme se v nočních a časných ranních hodinách místům, které jsou uvedeny v předchozí podkapitole
- ❖ pokud tak nemůžeme učinit, pozorně sledujme své okolí
- ❖ osamocená a temná místa procházejme nejkratší možnou cestou a rychlým krokem
- ❖ nevyvolávejme slovní ani jiné konflikty
- ❖ pokud se dostaneme do konfliktu, nenechejme jej gradovat.

**Loupež:**

- ❖ budme opatrní na své osobní věci a cennosti a nevystavujme je zbytečně na odív
- ❖ pokud je to možné, vyhýbejme se v nočních a časných ranních hodinách místům, které jsou uvedeny v předchozí podkapitole
- ❖ pokud tak nemůžeme učinit, pozorně sledujme své okolí
- ❖ osamocená a temná místa procházejme nejkratší možnou cestou a rychlým krokem
- ❖ místy neprocházejme osamoceni, pokud je to možné, připojme se ke skupině cizích lidí pokud působí důvěryhodně.

**Znásilnění:**

- ❖ pokud je to možné, vyhýbejme se v nočních a časných ranních hodinách osamocným a temným místům
- ❖ pokud tak nemůžeme učinit, pozorně sledujme své okolí
- ❖ místa procházejme nejkratší možnou cestou a rychlým krokem
- ❖ opět místy neprocházejme osamoceni, pokud je to možné, připojme se ke skupině cizích lidí pokud působí důvěryhodně.

**Krádeže:**

- ❖ **Krádeže kapesní**
  - ◆ budme opatrní na své osobní věci a cennosti a nevystavujme je zbytečně na odív
  - ◆ věnujme zvýšenou pozornost místům kde je necháváme a zda tam jsou v bezpečí
- ❖ **Krádeže motorových vozidel a věcí z motorových vozidel**

- ◆ parkujeme vozidlo ve vlastní garáži, na hlídaných parkovištích či v garážích případně na místech frekventovaných a dobře osvětlených
- ◆ nenecháváme věci ve vozidle, auto není trezor
- ◆ po opuštění vozidla jej řádně uzamkněte, i když se jedná jen o krátkou dobu například k zaplacení u benzinové stanice
- ◆ volme vhodné zabezpečení vozidla, například kombinací mechanických a elektronických zábranných prostředků, cena by měla odpovídat ceně vozidla.

#### ❖ **Krádeže vloupáním do bytů a rodinných domů**

- ◆ volme vhodné zabezpečení objektu například kombinací mechanických zábranných systémů s elektronickými zabezpečovacími systémy, cena by měla vždy odpovídat ceně nemovitosti a jejímu vybavení.

Při dodržování těchto pravidel, snížíme riziko vzniku sebeobrané situace. Některé jsou společné pro mnohá jednání, protože okolnosti jsou v některých případech podobné. Například místa u některých loupeží a úmyslných ublížení na zdraví.

Zlín má v současné době největší problémy především v oblasti majetkové kriminality. Její počty jsou vysoké. Co se týká činů bezprostředně souvisejících se vznikem sebeobrané situace, je na tom Zlín, v porovnání s ostatními městy, podobně. Nejedná se o žádná závratná čísla. Nejčastějšími jednáními jsou úmyslná ublížení na zdraví, loupeže a znásilnění. Jsou charakteristické užitím síly nebo pohrůžky použitím síly k dosažení cíle. Těmto činům se dá předcházet dodržováním několika jednoduchých pravidel. I když tato pravidla dodržíme, není stoprocentní záruka, že k nim nedojde. Pokud si vás někdo vyhlédne pro váš krásný nový batoh, tak si najde způsob jak se jej zmocnit. Stejně tak když se bude někdo chtít poprat a vyhlédne si vás. Moc věcí mu v tom nezabrání. Takže pouze samotná prevence nestačí. Musíme počítat, že k dané situaci dojde a zamyslet se nad otázkou jak se budeme v těchto případech bránit.

## 4. SEBEOBRANA ANEB JAK SE BRÁNIT

Jak definuji sebeobranu jsem uvedl v první kapitole, ale jak se máme bránit? Každý z nás je jedinečný a náš postup při sebeobraně bude individuální. Proto nelze vymyslet univerzální postup. Můžeme jen minimalizovat riziko vzniku sebeobranné situace a jejich následků. Měli by jsme dodržovat určitá pravidla jak se chovat, jak jednat aby k sebeobraně nedošlo a pokud již k ní dojde, jak postupovat v jejich jednotlivých stádiích. Pokusím se taková pravidla zformulovat. Dále si řekneme něco o technikách a prostředcích, které lze použít při sebeobraně.

### 4.1. Pravidla sebeobrany

Každá sebeobrana je jiná, neboť i okolnosti jsou vždy jiné, ale všechny mají podobný průběh a ocitnout se v ní není příjemné. Útok bývá zpravidla rychlý a nečekaný. Útočník využije momentu překvapení, kdy nejsme schopni adekvátně reagovat. I sebelépe trénovaný profesionál, když je překvapen a útok je dostatečně rychlý, nebude schopen se bránit. Abychom minimalizovali vznik těchto situací a škod, měli by jsme se řídit několika pravidly.

#### **Pravidla sebeobrany:**

##### **Pravidlo první: zvolit si způsob sebeobrany.**

Pokud se rozhodneme bránit prostřednictvím obranného prostředku musíme se naučit s ním pracovat. Při jeho výběru bychom měly brát v potaz kdo jsme, jaké jsou naše možnosti fyzicky se bránit útoku a v jakém prostředí se po většinu času nacházíme. Takový prostředek by měl pak být adekvátní naší osobě a prostředí, ve kterém se pohybujeme. Neměl by vzbuzovat negativní ohlasy. V případě, že se rozhodneme bránit fyzicky, tedy technikami sebeobrany, měli bychom začít navštěvovat sportovní kluby nebo kurzy

zaměřené na sebeobranu a pravidelně cvičit. Zdůrazňuji **pravidelně cvičit**. Protože jednou nebo dvakrát navštívený kurz sebeobranu nám může dát jen falešný pocit naší schopnosti se ubránit útoku.

**Pravidlo druhé: stanovit si meze naší sebeobrany.**

Každý z nás by si měl stanovit za jakých okolností a jak se bude bránit. Proti komu použijeme náš prostředek k sebeobraně nebo techniky sebeobranu, v jakých případech a v jakém rozsahu. Například vlastníme a nosíme pistoli. Musíme si stanovit kdy a jak ji použijeme.

**Pravidlo třetí: udržovat si neustále přehled o okolí.**

Toto pravidlo se již týká našeho pohybu. V některých místech a při určitých činnostech, by jsme měli věnovat našemu okolí zvýšenou pozornost. Hlavně v nočních hodinách a to na osamocенých místech, odlehlých částech velkých parkovišť před nákupními centry, v podzemních garážích, na prázdných zastávkách městské hromadné dopravy atd. nebo také na místech vyobrazených v podkapitole 3.2. Myslím tím abychom naše okolí, v těchto situacích, pozorněji sledovali a byli ostražití.

**Pravidlo čtvrté: nezamrznout.**

V okamžiku, kdy je na nás veden útok, nesmíme zůstat stát. Musíme se pohybovat, aby náš mozek mohl pracovat a my myslet. S tím také souvisí pravidlo páté.

**Pravidlo páté: udržovat si odstup od útočníka.**

Toto pravidlo je velice důležité. V okamžiku kdy se k nám útočník přiblíží natolik, že nás může udeřit nebo ohrozit jeho zbraní, je sebeobrana velmi obtížná. Tím, že si budeme udržovat určitý odstup, získáme čas na uskutečnění šestého pravidla.

**Pravidlo šesté: zhodnotit situaci a rozhodnout se zda a jak se budeme bránit.**

Při dostatečném odstupu od útočníka, získáme čas na zhodnocení situace, zvážení našich možností a zvolení si jak budeme na útok reagovat. Reakce bude plynulejší, klidnější a nám se zvýší sebevědomí. A co je hlavní, snížíme tím riziko našeho zranění a snáze naplníme body nutné obrany.

**Pravidlo sedmé: sebeobrana musí být důrazná a rychlá.**

Stejně, jako se snaží útočník zaútočit nečekaně a rychle a tím získat moment překvapení, stejně tak se musíme bránit a získat moment překvapení na naši stranu. Sebeobrana musí být důrazná, aby překonala útok a rychlá abychom využili momentu překvapení.

**Pravidlo osmé: po ukončení sebeobrany, místo rychle opustit.**

Na místě útoku bychom se neměli příliš dlouho zdržovat. V některých situacích může mít útočník spolupachatele nebo kamaráda nablízku, který mu přijde na pomoc. Samozřejmě může nastat situace, kterou jsem již zmínil v podkapitole 2.1., kdy musíme útočnickovi poskytnout potřebnou pomoc hrozí-li mu smrt nebo je vážně ohroženo jeho zdraví. V takovém případě mu zavoláme pomoc až jsme bezpečně z dosahu místa činu.

Průběh sebeobrany je vždy podobný. Každá sebeobrana má tři stádia, přiblížení, boj a ukončení. Ale okolnosti jsou vždy jedinečné. Pravidla, která jsem uvedl, nám mohou pomoci předjít vzniku sebeobrané situace a pokud k ní již dojde pomohou nám ji řešit.

## **4.2. Techniky a prostředky sebeobrany**

Jak snížit riziko vzniku sebeobrany, škody a jak řešit sebeobranu v jednotlivých stádiích, jsme si již řekli. Nyní si povíme něco o technikách sebeobrany a prostředcích. Ke zvládnutí útoku můžeme využít našich fyzických předpokladů, především síly, hmotnosti,

výšky nebo rychlosti a prostředků, ať již improvizovaných, které máme k dispozici, nebo prostředků k tomu určených.

Na prvním místě, je schopnost fyzicky se útoku bránit. Prostřednictvím technik sebeobrany jako jsou kopy, údery, bloky a další. Jde o techniky jenž jsou základem mnoha bojových umění.

### Techniky sebeobrany

Údery, kopy a bloky jsou základem mnoha bojových umění a sebeobran. Při sebeobraně využijeme kopů a úderů k odražení útoku a způsobení útočnickovy bolesti. K tomu je však zapotřebí jisté míry obratnosti a síly. Bloky jsou určitou formou úderu a kopu. Jejich cílem je blokovat kopy a údery útočníka. K provedení není však zapotřebí velká síla. Dalšími technikami jsou například podmetry a přehozy. Hlavním cílem je útočníka dostat na zem, vychýlením z rovnováhy a následným podmetnutím nohy nebo přehozením přes část těla. To je jen několik z mnoha technik. Jejich kombinací lze dosáhnout úspěšné sebeobrany. Na obrázcích číslo 23 až 25 je několik základních techniky sebeobrany. Některé z nich jsou také použity v praktické části.



Obrázek 23: Údery





*Obrázek 24: Bloky*



*Obrázek 25: Kopy*

### **Prostředky k sebeobraně**

Prostředků, které lze použít k sebeobraně a jsou k tomu učeny, je celá řada. Správně zvolený prostředek, zvýší naše šance na úspěšnou sebeobranu, zvýší naše sebevědomí a omezí strach. Z těchto prostředků bych vybral asi obranný sprej nebo teleskopický obušek.

Kromě těchto prostředků lze použít i krátkou ruční palnou zbraň, laicky řečeno pistoli nebo revolver. Každý z těchto prostředků má svá pro a proti. Avšak jeden z prostředků je, podle mého názoru, ideální pro širokou veřejnost. Tím prostředkem jsou obranné spreje.

### **Obranný sprej**

Obranné spreje jsou prostředkem osobní obrany, jejichž přednosti daleko přesahují jejich negativa. Ale začněme od začátku. Aktivní látkou, v obranných sprejích, je Oleoresin Capsicum, výtažek z cayenského pepře. Jde o druh velmi pálivé papričky. V současnosti jsou tyto přírodní látky nahrazovány látkami umělými se stejnými účinky. Na zasažených místech látka vyvolá pálení, oči silně slzí, dostaví se pocit nevolnosti až zvracení. Z vlastní zkušenosti mohu některé účinky potvrdit. Původně jsem je chtěl vyzkoušet na vlastní kůži, ale při zkoušce jeho vlastností a při manipulaci s ním, jsem si látkou potřísnil prsty. Když jsem se dotkl tváře, místo začalo silně pálit. Ve druhém případě jsem si zlehka prsty promnul oči a okamžitě se dostavilo silné pálení a oči slzely. Tyto dvě zkušenosti mě od testu účinků na sobě, definitivně odradily. Látka je navíc mastná, takže čím více si mneme zasažená místa, tím více si látku vtíráme. Účinky však nemají trvalý charakter.

Obranné spreje látku aplikují ve formě tekuté střely, také označováno jako jet. Což je proud kapiček, které jsou odolné proti větru. Dále pak formou pěny, aerosolu (mlha) a gelu. Z těchto čtyř variant, bych osobně doporučil tekutou střelu a pěnu. Nehrozí totiž riziko vlastního zasažení látkou. Tyto spreje jsou účinné také proti osobám pod vlivem alkoholu, což je velké plus vzhledem k množství spáchaných činů pod vlivem alkoholu viz. kapitola 3.2. a také proti útočícím zvířatům. Díky jejich velikosti jsou vhodné pro skryté nošení na opasku, v dámských kabelkách nebo jen tak po kapsách. Také jejich pořizovací ceny jsou příznivé. Pohybují se do 60,- Kč v závislosti na objemu a způsobu aplikace látky.



*Obrázek 26: Obranný sprej*

Klady tohoto prostředku jsou jeho velikost, cenová dostupnost, snadná ovladatelnost, účinnost i proti osobám pod vlivem alkoholu a zvířatům a následky nemají trvalý charakter. Při použití, nedojde ke kontaktu s útočníkem a lze se jimi bránit i proti ozbrojenému útočníkovi a to je jejich velké plus. Musíme si jej, ale nanečisto vyzkoušet, abychom zjistili jak fungují a jaké jsou jejich možnosti. A jak jsem uvedl z vlastní zkušenosti, musíme s nimi manipulovat opatrně. Hlavně se nesmíme dotknout trysky spreje. Toto je jeho jediné negativum, které mě napadá, ale není tak závažné. Je to tedy prostředek vhodný k sebeobraně pro širokou veřejnost.

Nejlepší obranou je útek. Ne vždy však máme možnost utéci. V takové chvíli nastává okamžik kdy musíme použít buď kombinaci technik sebeobrany nebo jeden z prostředků sebeobrany, případně je s kombinovat. Já mohu jen doporučit obranný sprej. Jeho přednosti hovoří samy za sebe. Je jednoduchý, účinný, malý a dostupný. Je určený pro širokou veřejnost. Nejenom k osobní obraně občana, ale také nalezne uplatnění u policie, v armádě, ve složkách integrovaného záchranného systému a v průmyslu komerční bezpečnosti.

Pokud se však rozhodneme bránit fyzicky, měli by jsme začít pravidelně chodit do kurzů sebeobrany nebo sportovních klubů zabývajících se bojovými sporty. Zdůrazňuji slovo **pravidelně**. Nestačí jen pár návštěv. Sebeobrana se musí totiž trénovat, aby techniky přešly takzvaně do krve. Uvedl jsem také osm pravidel sebeobrany. Ta nám mohou pomoci předejít vzniku sebeobrané situace, v okamžiku jejího vzniku pak jejímu rychlému a bezpečnému vyřešení.

## **II. PRAKTICKÁ ČÁST**

## 5. METODICKÁ POMŮCKA K ŘEŠENÍ VYBRANÝCH PŘÍPADŮ

V této části se zaměřím na dvě konkrétní jednání. Rozebereme si jak v nich postupovat, krok za krokem od jejich začátku až do konce. Řekneme si jaké jsou možnosti a které zvolit a proč. Situace, které budu popisovat, jsou z kategorie násilných činů. Půjde o úmyslné ublížení na zdraví a loupež. V obou případech útočníci použili nebo hrozili použitím síly.

Než začnu, musím uvést, že jsem tato jednání fotil za denního světla pro lepší zachycení jednotlivých fází sebeobrany. Ona jednání probíhají ve skutečnosti v nočních a brzkých ranních hodinách.

### 5.1. Pokus úmyslného ublížení na zdraví

Na prvním příkladu je zachycen pokus úmyslného ublížení na zdraví. Děj se odehrává v nočních hodinách před vchodem na diskotéku. Typický páteční nebo sobotní večer. Mnoho mladých lidí se jde bavit. Útočníkem je muž, pod vlivem alkoholu, který zaútočí na právě přicházejícího návštěvníka z neznámého důvodu. Zpravidla tyto útoky začínají bezdůvodně a nečekaně nebo z malicherných či bezvýznamných důvodů. V našem případě jsem zvolil jako záminku žádost o cigaretu, kterou však nemáme, protože jsme nekuřáci, i když útočník tvrdí opak.



*Obrázek 27: První kontakt s útočníkem*

Na obrázku číslo 27 se návštěvník blíží ke vstupu na diskotéku. Zatím žádné nebezpečí nehrozí, není tedy důvod jakkoliv se znepokojovat. U vchodu se o zábradlí opírá opilý muž. Patrně se jedná také o návštěvníka diskotéky. Obvykle můžeme před vchodem na tyto lidi narazit. Jsou tam zpravidla proto, aby si zakouřili, nadýchali se čerstvého vzduchu atd.

Před vstupem na diskotéku jsme osloveni opírajícím se mužem a požádání o cigaretu. Viz. obrázek číslo 28. Při odpovědi, že nekouříme a cigarety nemáme, se k nám pokusí přiblížit s úmyslem nás chytit za oděv se slovy, že nás viděl kouřit. Naše reakce by měla být okamžitá a to úkrokem zpět, abychom si udrželi odstup a připravily si dostatečný prostor pro další reakci. Dále se snažíme situaci zklidnit.





*Obrázek 28: Počátek útoku*

Přestože jsme se snažili situaci uklidnit, dochází k útoku. Na útok můžeme reagovat několika způsoby. Důležitou roli zde hraje vzdálenost od útočníka viz. Pravidlo páté: udržovat si odstup od útočníka. V případě, že jsme od útočníka vzdáleni dva a více metrů a ještě není tak úplně jasné jak povede svůj útok, můžeme použít mnou preferovaný obranný sprej. Další možností je jeho útok zastavit zastavovacím kopem a to do oblasti břicha nebo slabin. Je to velice účinný způsob, je však zapotřebí určité fyzické síly a rychlosti. V našem případě, jak je vidět vpravo dole na obrázku číslo 28, jsme od útočníka ve vzdálenosti



kolem jednoho metru. Proto první dvě varianty nepřipadají v úvahu. Útočník v našem případě vede útok směrem na hlavu, jak je zobrazeno na obrázku číslo 29 vlevo nahoře. Je to jeden z nejčastějších způsobů vedení útoků v těchto případech.

Prvním krokem naší obrany je opuštění linie útoku. Laicky řečeno musíme úderu uhnout. Toho docílíme ukročením do strany. Zároveň s úkrokem si kryjeme hlavu a úder blokujeme Viz obrázek číslo 29.

Po úspěšném odražení prvního útočnickova úderu, může následovat sled několik úderů do obličeje nebo do oblasti břicha. Já bych, ale doporučoval následující postup. V první řadě bychom měli útočníka udeřit do obličeje. Viz obrázek číslo 29 vpravo nahoře. Cílem tohoto úderu není způsobit bolest, ale vychýlit útočnickovu hlavu, zakrýt vidění a zamezit ve sledování našeho následujícího postupu.

Dalším krokem sebeobrany je kop kolenem do slabin. Nemusím snad rozepisovat co pak následuje viz. horní polovina obrázku číslo 30.

Po kopu do slabin je útočník v předklonu a v bolestech. V této situaci lze postupovat následovně. Můžeme prostě odejít. A nebo, a to doporučuji, útočníka svedeme na zem s využitím páky nebo stržením, jak je znázorněno v dolní polovině obrázku číslo 30 a obrázek číslo 31.



*Obrázek 29: První fáze sebeobrany*



*Obrázek 30: Druhá fáze sebeobrany*





*Obrázek 31: Dokončení sebeobrany*



*Obrázek 32: Opuštění místa činu*

Po ukončení naší sebeobrany bychom měl místo útoku opustit, podobně jako je vidět na obrázku číslo 32.

Pojďme si celou situaci zrekapitulovat. Při cestě na diskotéku jsme u vchodu osloveni cizím mužem se žádostí o cigaretu. Po konstatování faktu, že jsme nekuřáci, se nás muž pokusí uchopit za oděv. Následně využije této záminky a zaútočí. Útok vede na naši hlavu, což je nejčastější místo. Jelikož jsme od něj vzdáleni kolem jednoho metru, je zkrácen náš čas na zhodnocení situace a volbu vhodného postupu. Prvním našim krokem je útok stranou zároveň s blokováním úderu. Následuje úder do obličeje, jehož cílem není útočníkovi způsobit velikou bolest a zranit jej, ale vychýlit jeho hlavu, zakrýt oči a zamezit mu tak ve sledování dalšího našeho postupu. Pak následuje kop kolenem do slabin. Útočník jde do předklonu a zde se nám přímo nabízí možnost jej strhnout nebo prostřednictvím nějaké páky dovést na zem. Poté co je útočník na zemi, místo útoku okamžitě opouštíme. Protože, jak je vidět, naše sebeobrana byla dostatečně důrazná a rychlá abychom se ubránili, ale útočníka vážně nezranila. Ten po chvíli vstává. Pokud se zde budeme i nadále zdržovat, riskujeme další střet a to nejenom s ním, ale třeba i s jeho kamarády.



## 5.2. Pokus loupeže

Ve druhém příkladu je zachycen pokus loupeže. Děj se odehrává v brzkých ranních hodinách na parkovišti před vchodem do bytového domu. Typické ráno pracujícího člověka, který se chystá nastoupit do automobilu a odjet za práci. Útočník se maskuje šátkem a slunečními brýlemi a skrývá za stromem. My jsme vybavení obranným sprejem.



Obrázek 33: Postup od dveří domu k zaparkovanému autu

V situacích jako je tato, musíme věnovat zvýšenou pozornost svému okolí. Cesta od dveří domu až k automobilu musí být rychlá a musíme mít klíče od automobilu připravené. Během ní pozorně sledujeme okolí, jak je zobrazeno na obrázku číslo 33. Měli bychom se zaměřit hlavně na temná zákoutí, křoví atd. Útočníci těchto míst využijí k ukrytí neboť nechtějí být spatřeni dříve než sami uznají za vhodné. Když jsou zpozorováni v posledním okamžiku, získají na svou stranu moment překvapení a dosáhnou tak svého cíle snáze.

Na obrázku číslo 34 je zobrazeno místo, které v našem případě využívá útočník ke skrytí. Jde o místo v travním porostu mezi stromy, kde není veřejné osvětlení.



*Obrázek 34: Úkryt lupiče v porostu mezi stromy*

V okamžiku kdy si útočník myslel, že přišel čas, svůj úkryt opustil a blíží se k nám.



*Obrázek 35: Okamžik kdy jsme zaznamenali podezřelou osobu směřující k nám*

Jestliže jsme pozorně sledovali své okolí, tak jsme si podezřelé osoby všimli včas a mohli jsme její postup sledovat. Tím jsme získali čas na zvážení našich možností a volby našeho postupu. A to je náš případ. Podezřelou osobu jsme zaznamenali zhruba v půli cesty k našemu automobilu viz. obrázek číslo 35. Nyní máme na vybranou. Můžeme se pokusit vrátit zpátky nebo změnit směr. To však nedoporučuji. Nemusí se sice jednat o útočníka, ale to odkud se objevil je podezřelé. Také nevíme zda a jak je ozbrojen. Naopak bychom měli pokračovat stejně rychle a klidně. Místo klíčů od automobilu si nenápadně připravíme náš obranný sprej.





*Obrázek 36: Místo kde nám útočník začal vyhrožovat nožem*

Jak se blížíme k automobilu, podezřelá osoba se k nám stále více přibližuje. V okamžiku, kdy jsme u dveří našeho automobilu, je podezřelá osoba přibližně ve vzdálenosti dvou metrů od nás. Viz obrázek číslo 36. V tomto okamžiku na nás útočník vytahuje svůj nůž a vyhrožuje nám jeho použitím, pokud mu nevydáme peníze a klíče od našeho automobilu. Jelikož jsme jej zpozorovali včas a měli prostor se připravit, pak možnosti vydat mu co žádá nebo se s ním fyzicky utkat, nepřipadají v úvahu.

Pokud bychom se však někdy dostali do situace, kdy jsme ohrožováni zbraní jako je nůž, radím vždy vydat útočnickovy co požaduje. Jen málokdo je schopen se ubránit útočnickovi ozbrojeného nožem. Riziko zranění je příliš vysoké a peníze ani automobil za to nestojí.



*Obrázek 37: Detail na náš obranný sprej a útočnickův nůž*



*Obrázek 38: Okamžik před útokem*

Ale vraťme se k našemu případu. V tomto okamžiku je důležité si udržet stávající odstup, jeho požadavek zamítnout, namířit na něj připravený obranný sprej a varovat jej, že se budeme bránit pokud na nás zaútočí. Viz obrázek číslo 38.





*Obrázek 39: Výstřík z obranného spreje*

V okamžiku kdy se pohne naším směrem nesmíme zaváhat a použijme obranný sprej. Na obrázku číslo 39 je zachycen paprsek obranné látky, která útočníka zasáhne.



*Obrázek 40: Útočník po zásahu obranným sprejem*

Na obrázku číslo 40 je zobrazen stav kdy je útočník zasažen látkou přímo do obličeje. Následně upustí nůž a snaží se otřít zasažený obličej. Tím si, ale látku ještě více vetře do tváře a očí a to jej více ochromí. Látka účinkuje i přes šátek. Navíc si ji nanese na ruce a rozšíří na další místa. Útok již nehrozí. Útočník se snaží místo útoku rychle opustit, jak je vidět na obrázku číslo 41. To je, ale obtížné v jeho stavu. Má omezené vidění a může nastat situace, že ustupuje směr přes nás. V takovém případě mu ustupme z cesty. Nesmíme připustit kontakt s útočníkem, neboť by nás mohl kontaminovat obrannou látkou a tím nás ohrozit.



*Obrázek 41: Zasažený útočník se snaží opustit místo útoku*





*Obrázek 42: Opuštění místa činu*

A poslední fáze sebeobrany. Rychle nasedáme do auta a místo útoku opouštíme podobně jako na obrázku číslo 42.

Pojďme si celou situaci zrekapitulovat. Je brzo ráno a chystáme se jet automobilem do práce. Automobil máme zaparkovaný u našeho domu na parkovišti, které není zrovna ideálně osvětlené. Při cestě k automobilu jdeme rychlejším krokem a pozorně sledujeme naše okolí. V takových to situacích je to obzvlášť důležité. Zaměřujeme se na temná zákoutí, křoví atd. Zhruba v polovině cesty si všimneme podezřelé osoby, která se vystoupila z po za stromů a směřuje k nám. Tvář má za halenou šátkem a na očích sluneční brýle. V tomto okamžiku nesmíme zazmatkovat a dát na sobě něco znát. Pokračujeme dál v chůzi stejnou rychlostí a stejným směrem. Nepozorovaně si připravíme obranný sprej. Nenápadně sledujeme pohyb podezřelého. Ten směřuje k nám. V okamžiku, kdy jsme

téměř u dveří našeho automobilu a podezřelá osoba je přibližně ve vzdálenosti dvou metrů od nás, vytáhne na nás nůž, s požadavkem vydání peněz a klíčů od automobilu. My jsme připraveni a na útočníka na míříme obranný sprej se slovy, že mu nic nedáme a jsme připraveni se bránit jestli se více přiblíží. Po celou dobu si od něj udržujeme stejnou vzdálenost. Ve chvíli, kdy se k nám přiblíží, použijeme obranný sprej. Po zasažení útočník upustil nůž a přestože má obličej zakrytý šátkem a slunečními brýlemi, obranná látka na zasažených místech pálí. Snaží se ji setřít a tím ji ještě více vetře do zasažených míst a roznáší na další místa, třeba do očí. Útočník již v tomto okamžiku není hrozbou a snaží se z místa útoku odejít. V tomto okamžiku musíme dát pozor, aby se nás nedotkl. Jinak bychom se sami dostali do podobné situace. Následně nasedáme do automobilu a odjíždíme z místa útoku pryč.

Uvedl jsem zde dvě protiprávní jednání jenž jsou příčinou vzniku sebeobrané situace. Řekli jsme si, jak postupovat krok za krokem. Jaké možnosti se nám naskytli v jednotlivých fázích a která z nich byla pro nás nejvhodnější a proč. V obou případech byly napadené osoby vyzbrojeny obranným sprejem, ale jen v jednom případě bylo vhodně jej použít aniž by došlo k zasažení přihlížejících nebo nás.



## ZÁVĚR

Tuto práci jsem vytvořil s cílem seznámit veřejnost se stávající bezpečnostní situací ve Zlíně z hlediska nejčastějších sebeobraných situací. Měla by posloužit jako jeden ze zdrojů informací pro zájemce o tuto problematiku jenž žijí, pracují, studují nebo Zlín pravidelně navštěvují.

Diplomová práce je zpracována jako metodická pomůcka k řešení specifických sebeobraných situací. V teoretické části je čtenář seznámen s pojmem sebeobrana a okolnostmi s ní spojené. S jejími znaky, které musejí být vždy naplněny a právní formulací sebeobran. Následně jsou uvedena jednání která jsou příčinou sebeobran a jejich charakteristické znaky. Další část je věnována stávající bezpečnostní situaci ve Zlíně, z hlediska sebeobraných situací. Jsou specifikovány nejčastější sebeobrané situace. Analyzovány příčiny, jejich vzniku, z hlediska cíle útoku a z hlediska faktorů, které sebeobranou situace ovlivňují. Na mapce Zlína a obrazovém materiálu jsou pak zobrazeny některá riziková místa ve Zlíně, kde se již sebeobrané situace udály nebo kde lze jejich budoucí výskyt předpokládat. Na základě analýzy jsem navrhl možná preventivní opatření a další možné způsoby řešení sebeobrané situace. V několika bodech jsem shrnul důležitá pravidla jak sebeobraně předejít a jak ji řešit v jednotlivých stádiích. Vyzdvihl jsem jeden z prostředků určených k sebeobraně, který je vhodný pro širokou veřejnost. Popsal jsem jej, zhodnotil jeho klady a zápory. V praktické části je pak na obrazovém materiálu zobrazen možný způsob řešení specifických sebeobraných situací s doprovodným komentářem.

Všechny uvedené informace by měly posloužit jako první krok na cestě k řešení otázky jak se bránit. A ačkoliv je zájem upřen jen na sebeobrané situace ve Zlíně, lze některé rady použít kdekoliv.

## ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

I created this work in order to acquaint the public with the current security situation in Zlin in terms of the most common self-defense situation. It should serve as a source of information for those interested in this issue who live, work, study or regularly visit Zlin.

This thesis is elaborated as a methodological tool to address specific self-defense situations. In the theoretical part, the reader is familiar with the concept of self-defense and circumstances associated with it. With its characteristics, which must always be fulfilled, and the formulation of legal self-defense. Subsequently, those practices which are the cause of self defense, and their characteristics. Another section is devoted to the current security situation in Zlin, in terms of self-defense situations. They specified the most common self-defense situation. Analyzed the causes of their emergence, for the purposes of attack and in terms of factors that influence self-defense situation. On the map of Zlin and image material are then displayed some of the bottlenecks in Zlin, where self-defense situation has occurred, or where their future occurrence can be expected. Based on the analysis I suggested possible preventive measures and other possible ways of addressing self-defense situation. At several points I have summarized the important rules to prevent self-defense and how to deal with it in different stages. I raised one of the means for self-defense, which is suitable for the general public. I described it, evaluate its pros and cons. The practical part is the image of the material displayed a possible way to deal with specific situations of self-defense with an accompanying commentary.

All the information should serve as a first step towards addressing the issue of how to defend yourself. And although interest is focused only in self-defense situation in Zlin, some hints can be used anywhere.

*„K vítězství zla stačí, když dobří lidé budou sedět  
se založenýma rukama.“*

Edmund Burke

**SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**

- [1] SDE-OR, I. – YANILOV, E. *Krav Maga. Umění čelit ozbrojenému útočníkovi*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 2003. 246 s. ISBN 80 – 206 – 0689 – 0
- [2] HRAZDÍRA, I. a kol. *Použití zbraně a zákon*. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o. 2000. 412 s. ISBN 80 – 85858 – 83 – 5
- [3] ADAMS, J. a kol. *Jak přežít v betonové džungli (Street Surfing)*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex, 2001. 357 s. ISBN 80 – 86244 – 19 – 9
- [4] NOVOTNÝ, F. *Právo na sebeobranu. Jak se smíme bránit?* 1. vyd. Praha: Lexik Nexis CZ, 2006. 114 s. ISBN 80 – 86920 – 10 – 0
- [5] PENZEŠ, L. *Občan a bezpečnost. Jak se bránit před zločinem*. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o., 1996. 122 s. ISBN 80 – 85858 – 41 - X
- [6] ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 1/1993 Sb.: Ústav České republiky
- [7] ÚSTAVNÍ ZÁKON č. 2/1993 Sb.: Listina základních práv a svobod
- [8] ZÁKON č. 40/2009 Sb.: *Trestní zákoník*
- [9] ZÁKON č. 141/1961 Sb.: *o trestním řízení soudním*
- [10] ZÁKON č. 200/1990 Sb.: *o přestupcích*
- [11] *Mladík v České Lípě zaútočil zápalnou lahví na svou matku* [online]. 10. dubna 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: <http://www.novinky.cz/krimi/230320-mladik-v-ceske-lipe-zautocil-zapalnou-lahvi-na-svou-matku.html>
- [12] *Z regálu obchodu vzal nůž a ubodal svou manželku, dostal 13,5 roku* [online]. 7. dubna 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: <http://www.novinky.cz/krimi/230082-z-regalu-obchodu-vzal-nuz-a-ubodal-svou-manzelku-dostal-13-5-roku.html>
- [13] *Muž s atrapou granátu přepadl supermarket v Hradci Králové* [online]. 12. března 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: <http://www.novinky.cz/krimi/227617-muz-s-atrapou-granatu-prepadl-supermarket-v-hradci-kralove.html>

- [14] *Muž s atrapou granátu přepadl supermarket v Hradci Králové* [online]. 12. dubna 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: [http://zpravy.idnes.cz/bankomat-zacal-sam-od-sebe-chrlit-penize-poctivy-kolemjdouci-je-vratil-1za-domaci.asp?c=A110412\\_161752\\_ostrava-zpravy\\_sot](http://zpravy.idnes.cz/bankomat-zacal-sam-od-sebe-chrlit-penize-poctivy-kolemjdouci-je-vratil-1za-domaci.asp?c=A110412_161752_ostrava-zpravy_sot)
- [15] *Psovod zachránil ženu před znásilnění* [online]. 27. října 2010 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: <http://www.novinky.cz/krimi/215215-psovod-zachranil-zenu-pred-znasilnenim.html>
- [16] *Oficiální stránky města Zlína* [online]. 1. března 2010 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: <http://www.zlin.eu/page/79934.centrum-mesta-letecke-snimky-i/>.
- [17] *Oficiální stránky města Zlína* [online]. 8. února 2010 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: <http://www.zlin.eu/page/30980.archiv-soka-zlin/>.
- [18] *Mapový portál* [online]. [cit. 2011-04-12]. Dostupný z www: [http://www.mapy.cz/#q=Zl%C3%ADn&x=17.671577&y=49.221403&z=11&d=muni\\_3045\\_0\\_1&c=2-8-3-15-14-x](http://www.mapy.cz/#q=Zl%C3%ADn&x=17.671577&y=49.221403&z=11&d=muni_3045_0_1&c=2-8-3-15-14-x).

**SEZNAM OBRÁZKŮ**

Obrázek 1: Znaky právní normy .....	13
Obrázek 2: Nutná obrana .....	15
Obrázek 3: Neposkytnutí pomoci .....	16
Obrázek 4: Zadržení osoby podezřelé .....	18
Obrázek 5: Krajiní nouze .....	19
Obrázek 6: Přestupek .....	21
Obrázek 7: Trestný čin .....	22
Obrázek 8: Náměstí Práce .....	24
Obrázek 9: Administrativní budova Baťových závodů (Jednadvacítka) a část náměstí Práce .....	25
Obrázek 10: Hlavní vchod do Baťových závodů a část nám. Práce s budovami Tržnice a Obchodního domu .....	26
Obrázek 11: Nám. Práce, budovou Společenského domu nynější Hotel Moskva a Kino .....	27
Obrázek 12: Odlehlý chodník vedoucí od parkoviště u nákupního centra Čepkov k Fakultě aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně .....	36
Obrázek 13: Zákoutí v sadu Komenského mezi tř. Tomáše Bati a ul. Štefánkova .....	37
Obrázek 14: Vstup do podchodu pod tř. Tomáše Bati .....	37
Obrázek 15: Zákoutí podchodu pod tř. Tomáše Bati .....	38
Obrázek 16: Podchod pod ul. Vodní .....	38
Obrázek 17: Podzemní parkoviště pod nákupním centrem Interspar .....	39
Obrázek 18: Parkovací dům na ul. J. A. Bati .....	39
Obrázek 19: Parkoviště u nákupního střediska Čepkov .....	40



---

Obrázek 20: Autobusové nádraží ve Zlíně .....	40
Obrázek 21: Zastávka městské hromadné dopravy na ul. Gahurova .....	41
Obrázek 22: Prostředek městské hromadné dopravy .....	41
Obrázek 23: Údery .....	48
Obrázek 24: Bloky .....	49
Obrázek 25: Kopy .....	49
Obrázek 26: Obranný sprej .....	51
Obrázek 27: První kontakt s útočníkem .....	55
Obrázek 28: Počátek útoku .....	56
Obrázek 29: První fáze sebeobrany .....	58
Obrázek 30: Druhá fáze sebeobrany .....	59
Obrázek 31: Dokončení sebeobrany .....	60
Obrázek 32: Opuštění místa činu .....	61
Obrázek 33: Postup od dveří domu k zaparkovanému autu .....	62
Obrázek 34: Úkryt lupiče v porostu mezi stromy .....	63
Obrázek 35: Okamžik kdy jsme zaznamenali podezřelou osobu směřující k nám .....	64
Obrázek 36: Místo kde nám útočník začal vyhrožovat nožem .....	65
Obrázek 37: Detail na náš obranný sprej a útočníkův nůž .....	66
Obrázek 38: Okamžik před útokem .....	67
Obrázek 39: Výstřik z obranného spreje .....	68
Obrázek 40: Útočník po zásahu obranným sprejem .....	69
Obrázek 41: Zasažený útočník se snaží opustit místo útoku .....	70
Obrázek 42: Opuštění místa činu .....	71

**SEZNAM GRAFŮ**

Graf 1: Zlín 2008 .....	29
Graf 2: Zlín 2009 .....	29
Graf 3: Okresní města Zlínského kraje v roce 2008 .....	30
Graf 4: Okresní města Zlínského kraje v roce 2009 .....	30
Graf 5: Násilné činy .....	33
Graf 6: Mravnostní činy .....	34
Graf 7: Krádeže prosté .....	35
Graf 8: Krádeže vloupáním .....	35

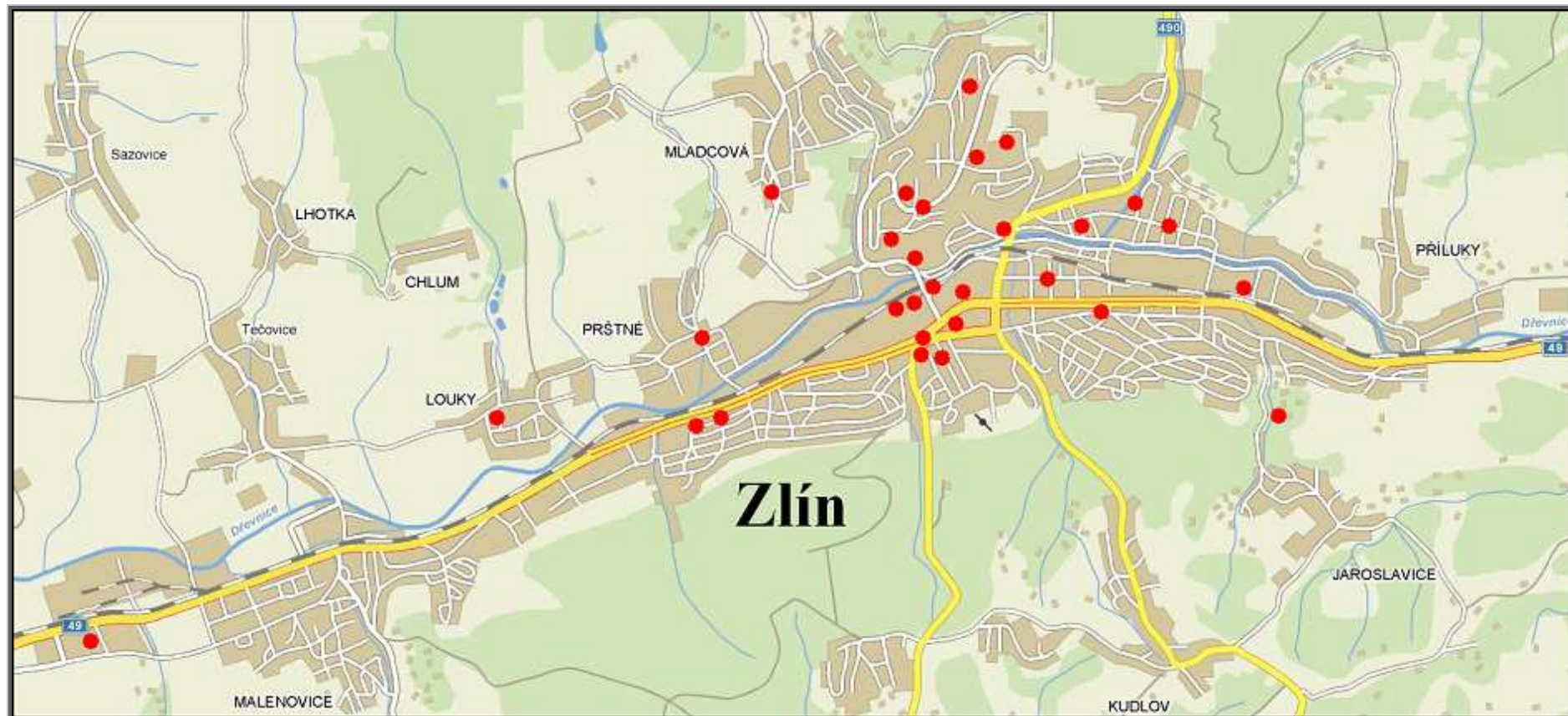
## SEZNAM PŘÍLOH

P I: Úmyslná ublížení na zdraví ve Zlíně

P II: Loupeže ve Zlíně

P III: Znásilnění

## PŘÍLOHA P I: ÚMYSLNÁ UBLÍŽENÍ NA ZDRAVÍ



## PŘÍLOHA P II: LOUPEŽE





## PŘÍLOHA P III: ZNÁSILNĚNÍ

